

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, gyöngytyúk-utca, 9. sz. I. em. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 3 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	---	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

Mi a divat? „Minden és semmi.“ A divat szárnyas képzelet, mely elszáll, miután egy percig világított vala; ha ideje lejárt, elmerül a feledés tengerébe. A divat a jelen, mely ma tetszik s holnap megvettetik; azon mondat: „ez divat,“ a legnagyobb esztelen-ségeknél és szélsőségeknél szolgál mentse-gül, — szóval a divat az emberek, a divat e századnak mozgó kereké. Volt egy idő, melyben az embernek becsét, szellemi fel-sőbbsege, rangja, tisztje és állása határozá meg; jelenleg nem úgy van. — A világ nem törődik vele: *mi* az ember valóban, csak az után ítéli meg, *a minék látszik.*

Valamely divat eredete gyakran tulaj-donítatik hiú nők szeszélyének, vagy az an-nak hódoló divatárusok működésének, s ha a világ urai, kik oly megvetőleg s gunyoló-lag szólnak a női piperéről és öltözeke-ről, valamivel komolyabban vizsgálnák meg a dolgot, meggyőződnenek ezen majdnem álta-lános elfogadott nézetnek fonáságáról, úgy mint arról is, hogy a divat eredetének gyökerei mélyebben hatnak, mint hinnők.

Ha valamely feltűnő divatváltozás ere-detét és fejlődésének történetét figyelemmel követjük, meggyőződünk róla, hogy az min-dig a kornak jellegét viseli, mely szülé.

Néha egyszerre, általánosan jelképezi a kedélyek hangulatát, néha csak egyes tár-gyakban vezet szemeink elé az ohajtott, megváltoztató ujtás (mely néha egyszer-

mind *megváltó* is) jeleit, mely aztán vagy annyira megerősödik, hogy a fennállót romba dönti, vagy fejlődésének egy bizonyos pontján megállapodik. A jelen a látszat-nak, a benső meghasonlásnak, mely szín-llett elégtelenséggel palástoltatik, — a pénz-szükségnek és mesés gazdagságnak, a világ-egyesítő vaspálya-hálózatoknak, gyáriparnak és nemzetiségeknek kora. S a jelenkor mind-ezen ellenkezeteit tagadhatlanul felismer-jük — ha figyelemmel észlelünk — a vál-tozás utáni kapkodásban, mely mig egy-résről rákjárássá késztet, melylyel régmúlt századok annyiszor kigúnyolt divatait el-érni igyekezünk: másrésről haladásra ösz-tönöz az ismeretlen, rejtélyes jövő felé, mely végre egykor mindezen kísérleteknek bevég-zett tényét mutatandja fel.

Ha a mostani divatnak sikerül magának jellemző nevet vivni ki a viseletek történe-tében, erre a „képzelt szerkezet“-nél (Phan-tasie-Styl) megfelelőbbet aligha találunk, — korlátlan türelme a színeket és idomo-kat illetőleg majdnem páratlan levén a di-vattörténetben. Azelőtt elég volt egy, vagy legfeljebb egynéhány eredeti példány, mely legalább egy idény tartama alatt mintául szolgált, s ezt, jelentékeny módosítások nél-kül utánozták; ma ellenben minden divat-árusnak feladata — ha hírét fenn akarja tartani, — mindig újat, a már egyszer léte-zettől különbözőt teremteni. A divat ezen zsarnok követelése nem csak a divatáruso-kat, de a hölgyvilágot is folytonos, ugyszól-

ván lázas mozgalomban tartják, s ha a szélsőségek Scylla és Charibdisének ezen szüntelen való kikerülhetési nehézségeit tekintetbe vesszük, el kell ismernünk: mily nagy feladat az most, elegánsan, divatszerűleg és fitogtatás nélkül jelenni meg. Ezen feladat helyes megfejtése roppant gyakorlatot, finom izlést, s ama bizonyos természetes utánózatlan tapintatot igényeli, mely nem minden ember sajátja. Izletesen rendezett, az illető egyén alakjával, mozdulataival, haj- és arczszínével, korával, világbani állásával öszhangzó öltözék emeli a szépséget s türethetővé teszi a rútságot; ha mindezt öltözékünk megválasztásánál tekintetbe vesszük, a közéletben fogunk maradni. A divat csak akkor válik lehetetlenné és nevetségessé, ha fonákul használtatik.

S minthogy feladatunk olvasónőinknek e tekintetben biztos kalauzul szolgálni, oly czéggel léptünk összeköttetésbe, melynek tulajdonosai a divat minden igényeinek képesek megfelelni. Azon öltözék, mely *Monassterli* és *Kuzmik* műtermében összeállítatik, az elegancia, a legfinomabb izlés és legujabb divat jellegét viseli magán; az ő nagyszerű divattárukból egyaránt feltaláljuk a legdrágább, legpompásabb és a legegyszerűbb kelméket.

Érdeklél birand szép olvasónőink előtt, ha most, midőn a téli idény végén s a farsang küszöbén állunk, a leplet, mely annak ismeretlen titkait fedi, kissé fölemeljük.

Monassterli és *Kuzmik* urak már hetek óta foglalkoznak báli öltözékek összeállításával, miután olyanokra előlegesen tömredék megbízást kaptak, s mindig ujabbnál újabbat, szebbnél szebbet teremtenek, s ha jelenleg végig megyünk termeiken, nem tudjuk, mit kell inkább csodálnunk, az itt munkában lévő ruhák mennyiségét, vagy a roppant szakavatottságot és találékonyságot, melyet annyi különböző öltözék összeállítása igényel; minden egyes darab tökéletes a maga nemében, s ezen változatosság valóban meglepő, egy darab sem hasonlít a másikkhoz, s nehéz meghatározni: melyik érdemli meg az elsőbbséget a sok szép közül.

A *báli ruhák* többnyire tarlatanból készítettnek, mely e czélnak legjobban megfelel, mert könnyű és szép.

A ruhának alja részint sópokkal vagy különféle rüchekkel elegáns és csinos modorban van diszítve; a derék díszje megfelelő a

ruhaalj díszítésének. Vannak ruhák fehér tarlatanból szintén fehér díszítéssel, vagy fehér tarlatan ruhák színes, például kék, zöld, rózsaszín, sárga, piros díszítéssel, vagy egészen egyszínűn, sat. — valamint fehér alapon szétszórót kisebb-nagyobb, minden színben kapható virágocskákkal, vagy desinnel mely kristálylyal van keverve.

Az ilyen, lehetőleg csinosan kiállított báli ruha, fejdísz nélkül, 25 frt, s ha gazdagabban van diszítve: 30, 40, 50 frtba kerül.

Különben *Monassterli* és *Kuzmik* urak a fejdísz megszerzését is magukra vállalják, ha úgy kívánatik: annak árát a ruhának elegantiája és minősége határozza meg, s 5 frttól kezdve minden árért megrendelhető. Ugyiszintén a báli ruhákat illetőleg is meg kell jegyeznünk, hogy ezek 25 frttól kezdve a legmagasabb árig rendelhetők meg.

Ha szemlényt folytatjuk, báli ruhákat látunk fehér tarlatan-, vagy illusionból, színes tunikával, melyek sarkosan, à la greque izlésben vannak szabva sat.

Megre deléseket vagy közvetlen a *Monassterli* és *Kuzmik*-czéghöz (váczi-utcza 15. szám), vagy pedig a „*Divatvilág*“ szerkesztőségéhez (gyöngytyúk-utcza 9. szám, 1-ső emelet), lehet beküldeni; mind a két esetben számolhatnak rá tisztelt olvasónőink, hogy megrendeléseik a legpontosabban és lelkiismeretesen teljesítettek; csak arra figyelmeztetjük, hogy azt 8–10 nappal előbb kell beküldeni, mert a fennevezett urak annyira el lévén foglalva, csak ezen föltétel alatt készíthetik el a megrendelt ruhát pontosan a kitűzött időre. A megrendeléshez szükséges:

1) az ár és szín megjegyzése, 2) egy jó, testhez álló derék, és a ruha aljának hossza az oldalán mérve.

A farsangi idény egy igen szép és kedves újdonsággal lép meg kegyenceit, az ifju hölgyeket, tudnillik a *virágdiszitményekkel*, melyeket nem csak ruha- és fejdísznek, de nyak- és fül-éknek is idomítanak, s alig képzelhetünk magunknak kecsesebb látványt, mint egy mosolygó ifju arcot az ilyen virágékkal, melynek azonban mindig öszhangzásban kell lennie a bőr, szem és haj, úgy mint a ruha színével.

Ily virágokat láttunk e napokban a „*levélhez*“ czimzett kereskedésben (a váczi-utcán), hol sötét lilaszín árvácskából (pensée) a legizletesebben összeállított nyakék, kar-

perecz, melltü és fülbevaló vala szemlélhető.

Élénk arczsinü, kékszemü és aranyfürtü ifju hölgy — nefelejcsből s apró gyöngédpiros rózsabimbókból csinosan összeállított virágokkal fején, füleiben, nyakán, keblén és karjain, hasonló virágokkal diszitett fehér tarlatán ruhában, gyönyörű, meglepő látvány lenne.

Ezen virágok ugyanoly anyagokból készítvék, mint a többi művirágok; az ily éknek ára 1 frt 50 krtól 10—15 s több frtig terjed, minőség és mennyiség szerint.

Ha vidéki olvasónőink e tekintetben megbizásokkal akarnak megtisztelni, bizton számolhatnak reá, hogy a legizletesebben rendezett és összeállított virágékkal jelenhetnek meg illő alkalommal; ezen díszes ék azonban, magától érthetőleg, csupán báli vagy estélyi öltözékhez használandó, s az ifju-kor kizárólagos előjoga. — A megrendelések szerkesztőségünkhez czimzendők, s arra kérjük t. megrendelőinket, hogy az illető hölgy szeméinek, hajának és arczának, valamint az általa felöltendő ruhának színet, ugy az alkalmat is, melyen a virágéket használni akarja, velünk tudatni sziveskedjenek.

A különféle szép és nemszép francia, magyar és leginkább képzelmi *fejrevalók* közül csak egyet említünk föl, mely jelenleg a magyar nemzeti viseletnek majdnem egyedüli képviselője, s ép oly eredeti és szép, mint czélszerű; ez pedig a *női kucsma*, mely finom asztrakánból, vagy bársonyból ezobolyprémmel készítették és fölöttébb emeli s ékíti az öltözéket. E kucsma vagy egészen diszítés-nélküliek, vagy szép kócsag-tollal ellátvák, melyet a most igen kedvelt aczéltávell lehet megerősíteni, a mi igen jól illik a fekete prémre.

Az annyira divatba jött *aczel-ékszerek* különösen ajánlhatók estélyi, báli vagy színházi öltözékhez, mert annál nagyobb hatást gyakorolnak, minél élénkebb világításban tűnnek fel. Ily ékszer ára: melltü 1 frttól fölebb; teljes ékszer (melltü, fülönfüggő, egy — hat hajtű) 3 — 5 — 10 — 15 frtig.

K. Beniczky Irma.

Divatképünk ügyében.

Tisztelt előfizetőnőinket valami egészen *ujjal, eredetivel* akarván meglepni, divatképünket, — mely nagyszerűségére, ugy mint díszes, izletes kiállítására nézve a többi divatképek közt bizonyára az első helyen álland, — lapunk második számához mellékeljük, s így, miután a hó elején megjelent divatlapok jelenleg — mondhatni — minden forrást kimerítének: a hosszú farsang közepe táján kibocsátandó divatképünk tökéletesen megfelelő rendeltetésének, új lendületet adhatván a már kifáradni kezdő képzeletnek. — A czég, melynek divatárából képünk ered, országszerte ismeretes; **Monaszerli** és **Kuzmik** urak nevét minden hölgy ismeri, a ki csak egyszer is meglátogatá Pestet, — s a mi szépet, ujat Párisban, a divatistennő e székhelyén, feltalálnak, alkotnak: mindaz egyidejűleg *Monaszerli* és *Kuzmik* gazdag divattárában is föllelhető.

Olvasónőink a fönnebb jelzett beosztás által csak nyerni fognak, mert lapunk havonkinti második száma mindig 23-án jelenvén meg, *akkor szétküldendő divatképünk* a hó elején megjelenő lapokét *legalább nyolcz nappal megelőzi* s e szerint t. előfizetőnőink már akkor alkalmazhatják azon divatot, melyet a többi lapok csak több nappal később hoznak.

Női munkák.

A mintarajzok leírása.

I-ső sz. *Báli fejdísz*. Az annyira különbözőn rendezett haj ez idényben a virág-ék rendezésére nagy befolyást gyakorol s megfelelő idomokat kíván, melyekkel az értelmes virággyárosok tündérekertjei delnőnőinket gazdagon ellátják.

Képünk gyöngyvirág-esőt, rózsával vegyítve, ábrázol, mely könnyeden és kecsesen omlik a fűr-

tökre s azokon végig egész a nyakig. Homlokrésze izletesen rendezett rózsákkal van ékítve.

II-ik szám alatt szintén egy báli fejdísz mutatunk be olvasónőinknek, mely négyyszöget képező, egymást keresztben érintő fekete és piros bársonyszalagokból áll. Ezek kemény tüllre (apré) varratnak fel, mely azután az üres négyyszögekből szépen kivágatik; minden szalag egy kristálygyönggyel végződik. A hol a szalagok keresztbejönnek, mindenütt egy piros geranium-virág, kristály-kehelylyel, van felvarrva. A fejdísz szögleitein kétoldalt több ilyen virág van csoporttá rendezve; hátul hosszan fekete piros bársonyszalagok függnek le. Ezen fejdísz pompásan áll a fekete hajzathoz, ugy mint az I. sz. alatt leirt aszókéhez.

III-ik sz. *Fűzér*, mely lapos öltésekkel himeztetik, kivéve az apró galyakat, ezek toll-öltéssel himzendők.

IV-ik sz. *Gyermekruha-diszitmény*, különféle kelmékre varrandó, színes selyemmel láncz-öltéssel (tambur.)

V-ik sz. *A. D. betü* koronával, zsebkendőre használandó francia himzéssel, lyukakkal és finom tűzéssel; az apró pontok gömb-öltést jelentenek. A koronát könnyű — szükség esetében — egyszerű nemesi koronává átidomitani.

VI-ik sz. *Férfi-sál széle*, cashmir re himzendő phantasie-himzéssel egy-, vagy többszínű selyemmel; tetszés szerint ismételhető a megjegyzett modorban többsorosán is. A sált ezen tul apró virággal lehet kitölteni.

VII-ik sz. *Szivartárczára való medaillon*, bőrre, moirra, ripszre sat. gyönggyel, aranyzsinórral és paszománttal, meg sodrott selyemmel egy vagy több színben himzendő. A legbelsőbb hosszudad gömbölyűsége bársonyt lehet tenni, mely arany-paszománttal levarratik.

VIII-ik sz. *Áttört himzéssel dolgozandó fűzér*, mely alsó-derék diszítésére szolgál. Szép finom, de sűrű mullra himzendő; a rajznak külső körvonalai finom languett-öltéssel (slingelés) vannak dolgozva, mert az üres, kereszttekkel megjegyzett kelme kivágatik; a levelek tűzéssel vannak betöltve. A felső lyukakba bársonyszalag fűzetik be.

IX-ik sz. *Gallér*. Phantasie-himzés és languett-ek.

X-ik sz. *Mákfűzér*, fehér vagy phantasie-himzésre alkalmazható. Első esetben a körvonalakat és vékony vonásokat cordonirozni, az áttört részeket pedig létra-öltéssel kellesinálni. Második esetben, ha a mákfejek színes kelmére, például gyermekruhára himeztetnek, azokat *point russ*-szel, a körvonalokat pedig szár-öltéssel lehet csinálni, fekete vagy színes moh-gyapjuval, vagy selyemmel.

XI-ik sz. *L. I.* betüvel ellátott névjegy, lapos öltéssel és tűzéssel himzendő.

XII-ik sz. *Sarokminta*, melyet soutache-, vagy láncz-öltéssel lehet csinálni. Alkalmazható piqué, színes ripsz, vagy posztótakarók szegélyezésére. A külső körvonal languettirozva, a többi lán-

czolva van; a kis karikák lapos pettyeket képeznek.

XIV—XXIV-ik sz. *A. B. F. H. K. M. P. R. S. T. W.* betük. A betük azon része, mely pontokkal van megjegyezve, finomul cordon-öltéssel himeztetik s belül gömb-öltéssel kitöltetik. A galyakat toll- vagy szár-öltéssel lehet csinálni.

— rm —

A kávé.

A kávé egy melegévalji fának gyümölcse, melynek valódi hazája *Felső-Aethiopia*, honnan először Boldog-Arábiának *Yemen* nevű részébe plántáltatott át. Az európaiak a keleti népektől tanulták meg a kávé használatát, mert keleten már a legrégebb időkben ismerték, s ott már a 14—15 ik században általános itallá vált, — ámbár IV. Amurat és IV. Muhamet szultán kormányá alatt Konstantinápolyban minden kávéház betiltatott. A kávé és a dohány majdnem egy időben lőnek ismeretessé. Azt mondják, hogy Velenczében már a 15. és 16-ik században ismerték; de a magyarok gyakori érintkezésben lévén a törökkel, hihetőleg már jóval ezelőtt használták.

Angolországba egy Edvards Dénes nevű kereskedő hozta be keletről először 1652-ben, s még ez évben nyitattott meg Londonban az első kávéház egy Dasque nevű görög által.

Franciaországban először Marseilleben ittak kávé, mert e város kereskedői Levantében izlelték meg ezen italt 1644-ben, s nem sokára behozták a kávé oda Egyiptomból. A híres utazó, Thevenet, először kínálta meg barátjait kávéval Párisban 1657-ben; de általánosabb lőn a kávé, midőn Szoliman aga, IV. Mehemed követe, ki igen szellemdús és galant ember vala, előkelő ismerőseinek Párisban kávé ajándékozott.

Ezen időben divattá vált a kávé-ivás, keserűsége daczára is; 1691-ben már minden vagyonos családban szokásos itallá vált a kávé, mely török szokás szerint drága keleti szövetből készült aranyrojtos terítővel fedett asztalon, porcellán-csészékben tálaltatott fel.

A vidor, élénk francziák fölötté megkedvelték a kávé, mely véralkatuk igényeinek megfelelő, s így csakhamar általános napi szükséggé vált.

Franciaországból származott át a szomszéd országokba. Németországban csak a 17. század közepe táján lőn szokásos; Lipszébe

1694-ben hoztak először nyers kávé, mint kereskedelmi cikket.

Ezen ital általános kedveltsége növelé a kávékereskedés fontosságát, s ez ösztönzé az európaiakat, a fát, mely ily becses, izletes gyümölcsöt hoz, közelebről megismerni, és sajátjokká tenni. Az iparszerető hollandok áthoztak Mekkából a 17-ik század utolsó évtizedében néhány friss kávébogyót Batáviába, hol tenyésztetésök meglehetősen sikerült. Az akkori keletindiai kormányzó, van Horn parancsára innen átplántáltatott a kávé Jávába, Ceylonba, Sz.-Domingóba, Szurinamba, Martiniquebe, Gujanaba, s több amerikai szigetre, hol jelenleg — valamint Afrikában is — nagy sikerrel termesztetik. 1716-ban hozták az első kávéplántát Bataviából Amsterdamba (Hollandia fővárosába), hol meglehetősen gyarapodott s gyümölcsöt is hozott, melynek magvait szaporításra használták; három plánta maradt meg belőlök, melyek közül egy igen szép példányt négyéves korában XIV. Lajos királynak ajándékozott a város.

Azon fiatal kávéplántákból, melyeket Párisban neveltek, hármat adtak át de Clieux hajóparancsnoknak, hogy vigye magával Martiniquebe, de ezek közül csak egy állta ki a hosszú út fáradalmait s a veszélyes szárító szeleket, — de Clieux megosztván vele saját, szűken kimért ivóvizét. E buzgó honpolgár önfeláldozásának köszönhetik a francia gyarmatok gazdagságuk ezen forrását.

A kávéfa (*Coffea arabica*), hazájában 20—30 láb magas lesz, s jó földben, illő ápolás mellett, 30—40 évig élhet. Sudara fölötté sugár, csak 4—5 hüvelyknyi vastag s gyöngéd szürkés kéreggel fődött, gömbölyű sima ágai keresztben állnak egymás átellenében, alakjára nézve nagyon hasonlít a jegenyefenyőhöz; vízirányos ágai alul hosszabbak, a tető felé pedig mindig rövidebbek lesznek. Levele fényes, sötétzöld, hátulsó lapja hamuszín, a babér leveleihez hasonló. Virága fehér és fényes, — kellemes illatu, de csak 24 óráig tart, helyét húsos, cseresznyeszerű bogyó foglalja el, mely előbb zöld s aztán pirosba játszó sötét lilaszín. Ezen bogyó két, egymáson fekvő magvat tartalmaz, mely kívül gömbölyű, belül lapos s hosszában bevágással van ellátva.

A kávéfa, — mint sok más keletindiai fa — kétszer virít egy évben, s már 3—4-ik

évében hoz gyümölcsöt. Deczemberben és januárban kezdik az érett gyümölcsöt a fa alá terített lepedőkre lerázni, — de a fősziret csak májusban van.

A kávébogyókat közönségesen egypár hétig a napon szokták szárítani, éjjelre bananasz-levelekkel takarják be, s ha már elég száraz: vagy hengerek, vagy malom segítségével tisztítják meg a külső hüvelytől, aztán szelelik s a tiszta magot még egyszer kiterítik a napra száradni.

A legjobb és legdrágább kávé a „mokka“, ez után jő a „jáva“, „szurinám“, „martinique“, „guadalupe“, „cajenne“, „St.-Domingo“ és végre a „brazíliai.“

A jó kávénak zöldesnek, aprónak, egyformának, tökéletesnek és nagyon száraznak kell lennie, ha egy fél-marék nyers kávé kezeink közt erősen dörzsölünk, csörögnie és kellemes, erős, tiszta kávé-illatot kell kihelnie; ha meleg vizet töltünk rá, s egy ideig állni hagyjuk, a víz ne legyen se barna, se zöld, hanem csak sárgás, ellenkező esetben a kávé nem természetes színű, hanem festett, s különösen ha a víz zöld lesz tőle, jele, hogy ártalmas festék használtatott. Eszerint igen tanácsos, ha nagyobb mennyiségben akarunk kávé tenni, azt először a fentebb leírt módon megvizsgálni, nehogy drága pénzért rosz, hamisított árucikket kapjunk.

A jól elkészített kávé a szeszes italok minden kellemes tulajdonait egyesíti magában, anélkül, hogy azoknak kellemetlen oldalait is birná; a kávé izgatólag hat az idegrendszerre s az emésztést előmozdítja; de ingerlékeny egyéneknél könnyen vértóduást s göresöket okozhat.

A kávé jelenleg annyira el van terjedve, hogy némelyek tán fölöslegesnek fogják tartani, hogy annak készítéséről itt néhány szót mondunk. Azonban való, hogy kávé mindenütt isznak, de jó kávé nem mindenki tud készíteni.

A kávé jósága először annak nemétől, másodsor pörkölésétől, s harmadszor főzésétől függ. — A pörkölésnél arra vigyázzunk, hogy elejente gyöngye legyen a tűz, míg a kávé barnulni és gőzölni kezd, aztán erősebb tűzön gyorsan keverve pörköljük addig, míg egyenlő szép sötétbarna lesz, s akkor hirtelen öntsük ki valami fölötté hideg edényre, mert a kávé jóságának egyik föfeltétele, hogy a lehető leggyorsabban ki-

hüljön. Ennek megérthetésére szükséges fölemlítenünk, hogy mindazon részek, melyektől a kávé jósága függ, illékonyak, s így részint a pörkölésnél, részint a főzésnél kifejlődven, elillannak, elpárolognak; azért oly nagy a különbség a nyitott edényben főtt, és a zárt edényben készített kávé közt. Azért kell hát a pörköléssel sietnünk, midőn vége felé jár, mikor is ama zamatos, kellemes, finom részek fejlődnek, nehogy ezek szerfelett nagy mennyiségben illanjanak el, s ugyanezen okból kell a pörkölt kávé is a lehető leggyorsabban meghűteni. Olaszországban, hol kitünő jó kávékat készítenek, e célra minden nagyobb háznál különös márványtábla szolgál, melynek természetes hidegségét még jéggel is növelik; ezen tiszta, száraz, jéghideg táblára öntik ki a forró pörkölt kávékat, gyorsan szétterítik, s néhány másodperc alatt egészen hideg lesz az.

Miután a kávé meghült, megdaráltatik, vagy mi még jobb, mozsárban megtöretik oly finomra, a mint csak lehetséges; minél finomabbra van törve, annál jobban vonhatjuk ki belőle a kávéitalt képező részeket.

Miután megdaráltatott, bádogszelenczébe teszszük, erősen lenyomogatjuk, s tejetére vékony fehér itatópapírt helyezve, rázárjuk a tetőt. Fődolog, hogy a levegő ne juthasson hozzá, mert az káros hatást gyakorol a pörkölt és őrlött kávéra.

A különféle kávéfőző-gépek közül, melyeket az utolsó időben feltaláltak, az egyszerű régi felöntő-gép a legczélszerűbb és legolcsóbb is azért, mert a kávé alja felforrálására nem szükséges szesz. Ha az őrlött kávékat a gép felső részébe betettük s jól megnyomtuk, — csak akkor kell a kávéaljat vagy vizet rá önteni, ha ez egészen és erősen forr, és pedig nem egyszerre, de többször kell utána önteni, ha lecsurgott; mert ha az egész vizet, vagy kávéaljat egyszerre felöntjük, az meghül, míg lecsurog és a kávé nem lesz oly erős, mert csupán a forró víz oszlatja fel azon részeket, melyek a kávéitálnak ízét, színét és zamatját képezik; ellenben, ha részletenkint öntjük a forró vizet a kávéra: minden legkisebb része feloldatik, mely különben hátramaradt volna.

A hátramaradt kávéaljat, ha használni akarjuk, azonnal ki kell szedni, vizet rá tölteni s felforraltatni; de ne hagyjuk órákig forrni, mert minél tovább forr, annál fanyarabb és kellemetlen savanyu ízű leend. A

mi a kávéban jó és kellemes vala, az már úgy is kivonatott belőle; az alj csupán sötétebb színt ad a kávénak.

A ki pótkávé (surrogát) akar használni, annak a bécsi fügekávékat ajánljuk, mely $\frac{1}{4}$ fontot tartalmazó négyszög csomagokban árulnak, s mely az egyedüli ártatlan szer valamennyi pótkávé közt. Ez tisztán fügeből áll, szép színt ad a kávénak a nélkül, hogy annak ízét elrontaná. Két rész kávé és egy rész fügekávé, ez a legczélszerűbb mennyiség. A fügekávékat legjobb akkor tenni a vízbe vagy kávéaljba, midőn ezt a tüzre teszszük, hogy jól szétoszoljon.

Ezen bécsi fügekávé legjobb minőségben kapható: Pesten, *Tót* Lajos fűszerkereskedőnél a kerepesi-uton; egy fontnak ára 40 kr. o. é.

Ezen pótkávékat ajánlhatni gyermekek számára is, mert tápláló s nem hevítő, mint majdnem valamennyi pótkávé összevéve.

Vidéki olvasóinkat a *Kölber testvérek* „*feleketé elefánt*” című fűszerkereskedésére (a hatvani-utczában) figyelmeztetjük, hol a különféle kávé (általunk megrendelve) következő árakon, hamisítatlan minőségben kapható:

Cuba	— ft. 90 kr.
Cuba gyöngy	— „ 95 „
Ceylon	— „ 90 „
Mokka	1 „ — „
Java	— „ 85 „
Menado	— „ 90 „
Laquera	— „ 85 „
Jamaika	— „ 95 „
Rio	— „ 70 „

Fölfödözések, találmányok.

A nap vizsgálatához.

Korunkban nagy előszeretettel fáradoznak a nap természetének kikutatása körül, s pedig annál inkább, minthogy az itt-ott nyert új eredmények rendszeren csak újabb talányok. *Foucault* Leon, az ismert természettudós, az észlelésre szolgáló készüléken újabb fontos javítást tőn, mely a napvizsgálók osztatlan tetszését kivívta. A nap fényének az emberi szemhez mért gyöngítése ugyanis, mely ekkoráig színes üvegek által eszközölteték, többféle nehézséggel és hátránnyal van összekötve, melyek elenyésznek, ha a nap vizsgálatához, mint *Foucault*, színes üveg helyett *ezüstözött* használtatik. A pompás tükörhöz hasonló ezüstözött üveg, a fény felé fordítva, oly átlátszó, mint a legszebb színes üveg, minthogy az ezüstlemez fölöttébb vékonyan van rá borítva, s még azon nagy előnnyel bír, hogy a

meleg sugarakat az ég felé visszaveri; így az ily üveggel ellátott készülékkel a szemnek legkisebb ártalma nélkül vizsgálhatni a nap testét.

Haladás a fényképészet terén.

Bár a fényképészet (photographia) már annyira fejlődött, hogy képeket ugyyszólván egy pillanat alatt lehet előállítani, — mindazáltal a pillanatnyi gyorsaság tiszta fogalmához eddig el, ugylátszik, csak mr. *Skaife* londoni fényképész jutott, a ki jelenleg „pillanatnyi fényképeit“ a következő módon készíti. Az ülések meglehetősen sötét helyen vannak berendezve; ha a levételre minden előkészület megtörtént, a művész egy pillanatot vár be, a mikor a learczképezendő egyén egészen természetes, minden fesz nélküli helyzetben van, például szomszédjával beszél, most a szobát hirtelen magikai fény tölti be, mely a villám sebességével eltűnik, s a levétel megtörtént. A hatás oly rögtöni, hogy az egyének még csak egy izomrándításra sincs ideje, s azért az ily módon készített képek oly természetű kifejezéssel bírnak, a minőt eddig még nem sikerült ily fokban visszaadni. — A fényanyag előállítására mr. *Skaife* magnesium-porrt és chlorsavas haméleget használ, mely vegyületet vas-té helyben borszeszlámpa fölött hevíti lángra.

Fog-szivarkák.

Alig van alkalmatlanabb, lehet mondani, égetőbb kín, mint a fogfájás; ezt azok tudnak leginkább bizonyítani, kik már szenvedtek benne. A fogak épségére, mint a női szépség egyik alkatrészére nagy gond fordítandó, ezért ugyyszólván öncsonkítás lenne a fájós fogat időnek előtte, saját akarathól elveszteni — kihuzatás által, annál inkább, minthogy létezik oly hathatós szer, mely a fogfájást a legrövidebb idő alatt megszünteti. E szer a *Török József* pesti gyógyszerész által föltalált *fogszivar*, mely már a külföldön is szép elismerést vívott ki magának sikeres hatékonysága által, s melyet nők, gyermekek egyaránt használhatnak. Ára — a doboz nagysága szerint — 1 forint vagy 50 kr.

Kertészet.

Általánvéve meg kell jegyeznünk, hogy ha a konyha-növények nem adathatnak el megfelelő áron, mint például nagyobb, népes városok közelében, — ne tartsunk nagyobb konyhakertet, mint a minő házi szükségünkre kívántatik; mert nagy kertnek föntartása fölötté sokba kerül, nem csak hogy kertészt kell tartanunk, hanem majd az egész éven át napszámosokat is, aztán a nagy kert elvonja a szántóföldektől a trágyának javát, s így több kárunk van mellette mint hasznunk, a kertművelés 4—5-ször annyiba ke-

rülvén, mint a földművelés. A konyha-növények termesztése csak úgy jutányos, ha vagy fölötté nagyban történik, s a gazdaság főczélját képezi, vagy ha a kerttulajdonos maga kertész és maga műveli földjét.

E hóban úgyszólván még igen keveset tehetünk a kertben, különösen ha hó födi. Ha az idő gyenge s a föld nincs megfagyva, ásni lehet, hogy a föld jobban ki legyen téve az elemek behatásának. Azonban ha melegágyakat akarunk készíteni, annak itt az ideje. Új melegágy készítésénél a következő pontokat kell tekintetbe vennünk:

Először, a melegágynak oly helyet választunk — ha lehetséges, — melyet valami épület, kerítés, fal, az éjszaki szelektől óv, s a hova a nap süt; tehát a kertnek azon részében, mely délnek fekszik. A választott hely ne legyen mélyebb a többinél, mert különben oda vonul a nedvesség, mi télen a hideget növeli. Ha a föld homokos, kavicsos, annál jobb, mert ez sokkal melegebb, mint a nehéz, kövér agyagos föld s a deszkák sem rothadnak benne annyira.

Másodsor, a melegágy hossza a tetszés-től függ, de szélessége ne legyen több 5 lábnál, hogy mindkét felől kényelmesen elérhessük közepét. Mélysége a föld minőségétől függ. Meleg homokos földben kevesebb trágya kell, mint kövér agyagosban s így mélyebbre kell a gödröt ásni. Vadvizes földben nem szabad mély gödröt ásni, hanem feljebb kell emelnünk a melegágyat, tudnillik a deszkakeretet nem eresztjük le oly mélyen a földbe. Szabályszerint a gödör mélysége három láb, ezt pedig 2 lábnyira trágyával, egy lábnyira földdel töltjük meg.

Ha a gödör hossza például 12 láb, czélszerű azt három — négy részre felosztani, tudnillik ha többféle növényt akarunk bele veteményezni; mert minden növényfaj külön bánásmódot igényel. A kora-saláta, bab stb. több földet és levegőt kíván, — az ugorka, a dinnye ellenben kevesebbet. Ugy van az öntözéssel is; ha az egész ágy egyben van, azt nem tehetjük.

Az ablakok legczélszerűbbek zöld üvegből; azoknak hossza a melegágy szélességétől függ. Szélességök legyen három láb, mert ha szerfelett nagyok, nehéz a kezelés, s hamarabb történik kár bennök.

Ha az ekkép elkészített melegágyat fűteni akarjuk, mi e hó végével, vagy február elején történhetik, ekkép bánunk vele: ve-

gyünk száraz fris szalmás lótrágyát s azt rétegenként tapostassuk be a gödörbe, de arra fölöttébb kell vigyáznunk, hogy ne legyen *zabszalma* a trágyában, mert annak forróságát nem lehet mérsékelni, s a növények kiégnek. Ha a trágya fölötté száraz lenne, megöntöztetjük meleg vízzel, hogy mielőbb megmelegedjék; azután felteszszük az ablakokat s letakarjuk szalmatakaróval és deszkával. Ha az idő gyenge 8, ha hideg 14 nap alatt kellőn átmelegszik a trágya, s akkor tegyük rá az elkészített földet, oly magasra, a mint azt az illető növények kívánják. Dinnyének, ugorkának, kevesebbet, — gyökeres növénynek, karfiolnak, kelkáposztának stb. többet. Aztán ismét letakarjuk, de minden két — három napban szellőztetni kell, hogy a fejlődő ártalmas gőzök elpárologhassanak, melyek azon kívül az üveglemezt is megrontják.

Ha a föld átmelegedett, miről legjobban meggyőződünk, ha kezünket a földbe dugjuk, s annak melegét kiállhatjuk, akkor következik a veteményezés. A további célszerű bánásmódtól függ a növények növése és gyarapodása, s e szerint nagy figyelemmel kell az időváltozást kísérenünk. Az ablakok mindaddig szalmagyékénnyel és deszkával legyenek letakarva, míg az éjjelek hidegek; nappal azonban, ha csak valami zord idő nincs, levegőt és napfényt kell a növénynek adni, mert ezek a növényélet főtényezői. Ha csak egy pár percnyi jó idő van, ne resteljünk az ablakokat kissé felemeltetni; ha észrevennők, hogy az ágy hűlni kezd, vagy ha kemény hideg állna be, kevesebbet kell szellőztetni, s az egész deszka-keretet fris trágyával körül kell rakni s letaposni, mi által az ágy a hidegtől megóvatik.

A melegágynak használandó földet még ősszel ekkép kell elkészíteni: vegyünk egy rész növény-földet (ezt úgy nyerhetjük, ha tavasszal a kertnek valamely félreeső zugában gödröt ásatunk, melybe minden gazt és gyomot, harasztot bedobotunk s időnkint oltatlan mésszel meghintjük, s néha trágyalével megöntöztetjük, hogy előbb megrothadjon, ősszel aztán vehetünk belőle annyit, a mennyire szükségünk van), egy rész jó kövér kerti földet, egy rész földdé vált marhatrágyát (ezt a trágya elhordásának alkalmával a trágyagödör fenekén találjuk), s ha lehet, egy rész homokot; ennek hiányában több kerti földet veszünk. Ezeket

jól összekeverve száraz helyre rakatjuk s letakarjuk szalmával. Midőn a melegágyba akarjuk tenni, megrostáltatjuk, s ha lehet, egy kis fűrészporral összekeverjük, mert ez meleget tart s porhanyóvá teszi a földet.

Ha azt akarjuk, hogy az ablakok keretei tartósak legyenek, megitatjuk kívül-belül meleg olajjal; e célra vegyünk kátrányt, melyet lenmagolajjal összekeverve tűzön melegítsünk meg. Ha fehér krétaport, vagy vörös boluszt keverünk bele, fehér vagy vörös színt adhatunk a bemázolandó fának, mi kevésbe kerül s csinosabb kinézést kölcsönöz az egésznek. Hogy az üveglemez meg ne vakuljon — a mint nevezik — mindig meg kell törülni, midőn az ablakokat felnyitjuk, mielőtt a nap megsütötte volna. Az ablakok úgy legyenek elkészítve, hogy mindkét felől felemeltethessenek, mert mindig a szélmentes oldalon nyitassanak fel.

Az ekkép elkészített melegágyban minden gondos gazdasszony, ki a kertészetet kedveli, *kertész nélkül is*, természetesen annyi plántát, sőt kora-ugorkát, retket, salátát, dinnyét, a mennyi házi szükségére elég; azért az ily melegágyaknak nem kellene egy falusi kertben sem hiányoznia. *Mária.*

Konyhaszat.

Olasz rizs-étel.

Jó husban levő öreg tyúkot főzzünk puhára, úgy mint levesnek szokás, a szükséges gyökerekkel és fűszerrel. Ha meghűlt, szélylyeszedjük, a lével rizst fakadoztatunk, de annak koránsem szabad forni, nehogy szétmálljék. Aztán jól kikenjük a tézstasütő formát irósvajjal, meghintjük vékonyan zsemlyemorzsával, s bele rakunk egy sor rizst, ezt meghintjük reszelt parmazán-sajttal, s megrakjuk sűrűn apróra darabolt, jól kiáztatott marha-csontvelővel, aztán ismét egy sor rizst rakunk, melyet szintén sajttal hintünk meg, erre helyezzük a csontokról leszedett tyúkhusnak egy részét, csinosan rendezve s nem nagy darabokban; most megint egy sor rizs, sajt és csontvelő következik, aztán jó a tyúkhus, s így folytatjuk, míg az egész forma teli van. Felül rizs legyen, melyet sűrűn meghintünk parmazán-sajttal, s egy pár kanállal tegyük hegyébe jó fris tejfelt, aztán süssük egy óráig a sütőben, de nem hirtelen tűznél. Mikor készen van, fordítsuk ki széles, lapos tátra.

Narancs-koch.

Hat tojásnak sárgáját, két kanál finom lisztet, egy kávécsésze tejet, czukrot tetszés szerint, egy

kevés rumot jól összehabarunk, s aztán 12 tojás fehéréből vert habot keverünk közéje s vajjal vagy jó zsirral kikent formába öntjük. Mielőtt a sütőbe tennők, hosszúágu villával a tészta vékony narancs-szeleteket nyomunk, melyek jó ideig czukorban álltak; aztán szép aranysárgára kell megsütni.

Sárgarépa-szirup.

Vegyünk két-három szép, vastag, ép sárgarépát, vakarjuk meg tisztára s reszeljük meg, aztán tegyük tiszta vászon ruhába s nyomjuk ki; a levét oly edénybe töltjük, melyben még nem vala zsiros étel, s lassu tűzön hagyjuk forni addig, míg egészen sűrű lesz mint a méz. Ezen szirup fölötté hasznos a hurutban, rekedtségben szenvedőknek. Nappal lehet belőle egy-egy kávéskanállal nyelni, de különösen este lefekvés előtt egy nagy evőkanállal kell bevenni oly melegen, a mint csak lehetséges.

Havi teendők.

Sokhelyütt e hóban javában foly a sertésölés. A gondos háziasszony olyankor előre elkészített mindent, sőt daráltat, a szükséges fűszereket megtöreti, kását, rizst fakadoztat, stb. Az edények, mint dézsák, teknők, deszkák, tiszták legyenek, kés, bárd kiköszörülve, a kémény megsöpörve, szóval minden úgy legyen előkészítve és elrendezve, hogy a mészáros vagy bellér ne legyen feltartóztatva munkájában.

Ha *finom zsirt* akarunk készíteni, melyet aztán tésztákhoz is használhassunk írósvaj hiányában, 15 font feldarabolt szalonna alá 3 itcze édes tejet töltünk s azzal olvasztjuk ki. Mikor kellőleg kisült a tepertő, — fölöttébb kell vigyázni, hogy meg ne égjen, mert az olyan zsir igen hamar megavasodik — tiszta edénybe szűrjük le. Ha lehet, legjobb az üveg- vagy porcellánedény, mert azok legtisztábbak, nem szíznak magukba semmiféle dohos, vagy avas szagot és kellemetlen ízt, mint a közönséges cserép-, vagy épen faedények, a bádgedény sem épen megvetendő, ha jól czinezett. Ezen edények, miután a zsir elfogyott, azonnal forró, erős lúggal teletöltetnek, s aztán hamuval megsíkáztatnak, s miután tisztára kiöblítették és a levegőn legalább egy napig nyitva álltak, száraz szellős helyen tartatnak *nyitva*, míg használatba vesszük. Midőn a zsirt az edényekbe szűrjük, soha sem kell azokat letakarni vagy a tetővel bezárni, míg a zsir egészen meg nem hült.

Az *éléskamrának* szorgosan utána kell

nézni, a *lisztet* minden héten egyszer felkeverni, hogy moly ne essék bele.

A *gyümölcsöt* is tekintsük meg; a rothadni kezdőt kiválogatni, ugy a gőzben főttekre is ügyelnünk kell. A káposztát, ugorkát tisztán tartsuk, a fagyástól őrizzük. A zöldséges *pinczében* utána nézzünk: rendén van e minden, nem fölötté nedves-e a homok, mert ekkor a zöldség elrothad. A borpinczében is ügyeljünk, hogy minden helyén legyen, habár a bor kezelése nem tartozik a gazdaszszony körébe, csak a mennyiben a házinő szemének a ház minden legkisebb zege zugába is el kell hatnia, mert a rend és tisztaság fentartása a gazdasszony kötelme, s minden jó háztartásnak alapja. Az eczetre is legyen gondunk, nehogy kifogyjunk belőle.

Most lehet napraforgóvirág- és tökmagból lámpaolajtűttetni, pulykát, ludat hizlalni.

Ha különös jó, finom ízű *pulyka-sültet* akarunk enni, ekkép kell a pulykát hizlalni:

Egy véka kukoriczát kell lisztté őrltetni, ebből naponkint három itczét savanyú tejjel vagy íróval illő keménységű tésztaává gyúrní s belőle hosszúkás galuskát készíteni, pedig olyformán felosztva, hogy egy itczéből 32 darabot szakasztunk; aztán állni hagyjuk, míg megsikkadnak. Mikor használni akarjuk, édes tejbe mártva nyeletjük le a hizlalandó pulykával egyenkint, háromszor napjában. A hizó pulyka előtt mindig fris viz legyen, melybe egy mogyorónagyságu oltatlan mészdarabot vetünk.

A *tyukokkal* pörkölt árpát, piritott kenyérmorzsát kell etetnünk, s a mennyire lehet, meleg ólban tartsuk, — ugy egész télen át tojnak. Minden hóban egyszer valamennyi baromfit lenmagolajjal kell megkenni különösen szárnyaik alatt, mert gyakran annyira meglepi őket a féreg, hogy egészen elsínlődnek.

Hébe-korban savanyú káposztát kell nekik adni, vagy vízzel vegyített boreczettel kevert korpát, — ily nem lesznek a dögvésznek kitéve, de nem kell a baromfit mindig kukoriczával tartani, különösen a magló-ludakat, mert fölöttébb elhiznak s keveset tojnak.

A *fejős teheneknek* jól kell gondját viselnünk, ilyenkor jó sűrű tejet adnak, ha jól tartjuk. A borjukat, melyek már a hatodik hétben vannak, apránkint el kell választani, ez pedig legczélszerűbben történik, ha a tehenet, mielőtt a borjút alája bocsátják, megfejk, hogy elejente a tejnek egy

negyedét, aztán felét s végre három negyedét elvonjuk a borjútól, — ekkor sós vízzel meglocsolt korpát, zabot és jó, rövid szénát adunk neki. Gondunk legyen rá, hogy mindig legyen előtte víz, melynek nem szabad túlságos hidegnek lennie, mert attól hasmenést kap, — úgy mint arra is, hogy tisztán tartassék, száraz aljazója legyen, mert különben bizonyos apró állatokat kap s elsínlik. Ez esetben egy kanál zsirba teszünk 4 lat terpentinolajt, összekeverjük és az egész borjút, különösen pedig nyakát, hátát és fültöveit bedörzsöltetjük vele, másnap erős lúggal megmosatjuk, s ha megszárad, megkenetjük lenmagolajjal. A teheneket, úgy mint a borjúkat is, naponkint meg kell vakartatni, az istállót tisztán tartani, szellőzni, gyakran sót kell eléjük tenni; legjobb, ha egy darab kősó mindig előttök van. Télen arra kell vigyázni, hogy a marhát ne itassák oly vízzel, mely soká künn állt s jéghideggé lett, mert ez sokféle bajnak oka.

A *kertből* — ha hó nincs — folyvást a gazt kell takarítani. A fa sudaráról tompa fakéssel, nehogy kérgét megsértsék, a mohát kell levakarni, — a hernyófészkeket leszedni és megégetni. A meleg-ágyak készítéséhez kell fogni.

A *sertés-ölésnél* s minden egyéb dolognál is, hol zsirhulladék maradt, ezt szorgosan össze kell gyűjteni s a szappanfőzés idejére eltenni.

A *méhcskékre* is legyen gondunk; ha gyengék, táplálni kell őket, mire a legtisztább csurgó-színmézet kell használni. A szerfelett nagy hidegtől óvni kell őket, s a köpük jó erősen legyenek körültapasztva, hogy egerek ne férhessenek hozzájuk.

Kender- és lentermesztő vidékeken e hóban még javában fonnak; a gondos gazdasszony rendezi és szapultatja a szép motringokat, s előkészületeket tesz a szövésre.

Vörös Eszter.

OLVASÓ-ASZTAL.

Az anya.

Van-e név, mely a boldogságnak oly teljét, az örömmek oly tiszta forrását foglalná magában, mint e szó: *anyám!* Szerencsétlen, a ki e szavat csak mások ajkairól lesé el; de százszor boldog, a ki ezt repeső szívvvel még kimondhatja...

Az anya oly kincs mint az élet, melyet általa nyertünk: mindakettő csak egyszer sajátunk; s míg az élet gyakran mostoha hozzánk, — az anya mindig, még fenytve is édes, mert ő maga a megtestesült szeretet.

Lelkét felosztja gyermekei közt, s azt mégis egészen bírja mindegyik, mint egy költőnk oly gyönyörűen írta.

Önfeláldozása nem ismer határt; egész élete önmegtágadás. Fárad, küzd, szenved a nélkül, hogy jutalomra számítsa, s a titkos könyeket, melyek nehéz óráiban arcát áztatják, gyermekének egy mosolya feledteti; gyermekét gondozva panasz nélkül viseli a szenvedések keresztjét, s ha ennek sulya alatt már-már összeroskad: szíve magzatának jövője villan lelki szemei elé, és erősödve emelkedik föl, hogy fáradjon, küzd-

jön, türi, szenvedjen tovább — gyermekeért.

Pedig hányszor kell hálátlanságot tapasztalnia annak részéről, kiért mindenét áldozá! s mégis ki hallotta valaha, hogy anya megtagadta gyermekét? A világ előtt keble legmélyére zárt fájdalom csak a néma éj magános csendjében küzdi fel magát, mint égető könnyü; megsiratja gyermekét, de mégis szereti... Térdre omolva imádkozik, kegyelmet esdve nem magának, — gyermekeinek.

Oh szeretet megtestesülése, *anya* a te neved!

Tisztelet a hölgyeknek, kiknek keblei ily lángoló szeretetre alkotvák; tisztelet a hölgyeknek, kiknek hivatása anyává lenni.

Nagy és nemes hivatás, melynek kellő betöltése végtelen gondot és szigorú lelkiismeretességet igényel, mert végcéljaiban, messze kiható eredményeiben szinte páratlan fontossága. Az anya legelső nevelője a zsenge gyermeknek; örökös vezetése mellett tőle tanulja megkísérteni az első lépéseket úgy az anyagi, mint a szellemi világban; tőle tanulja kerülni a rosztat, követni az erényt, szeretni a hazát, imádni az Istent.

Az anya gyöngéd intelmei hajlitják először a viaszlágy szívet, s ez a legelső benyomást sokat hiven megőrzi még a késő korban is, — az anya szelid szavát fülében hallja csengni a meglett férfi, kinek küzdelemteljes pályáját nyájasan világítja be a szeretetteljes anyai arcra való emlékezés homályba nem veszhető sugára.

Az anyák teremtői a jövő nemzedékeknek; ők adják az első irányt, ők mutatják az első utat, mely a fejlődő léleknek vezetője lesz. Igaz, hogy a serdülő ifju a nevelés, az élet iskolája s önmunkásság által válik emberré a szó valódi értelmében, — de ha az alap el van hibázva, a ferdeségeket kisimítani, a hiányokat betölteni a legserényebb ügyekezett is alig képes, s a lélek benső világában mindig észlelhető leendő bizonyos hamis hang, mely a különben tán művészi harmoniát megzavarja.

Ezért, hogy leányainkból idővel magasztos hivatásukat helyesen átértő s annak szívvel-lélekkel megfelelő anyák válhassanak: kiváló gond fordítandó a nőnevelésre.

Nem levén célunk itt a nőnevelés elemeibe bocsátkozva azt tüzetesen tárgyalni — csupán az anyát mint ilyen körvonalozván, — csak annyit jegyzünk meg, hogy oda iparkodjunk hatni, miszerint a szellem és test kiképezése, egymás hátránya nélkül, karöltve haladjon a leánygyermeknél is. Legyenek lelkileg alaposan műveltek, erkölcsiükben tiszták, szokásaikban egyszerűek, háziasak, s legyenek testileg épek, kellőleg edzettek, ama rég igaznak bizonyult közmondás szerint: „ép testben ép lélek.“

Főnebb érintők, hogy az anyák teremtői a jövő nemzedékeknek. E tétel általánosságban volt felállítva, azt azonban mint igazságon alapulót, mi magyarokul saját magunkra is alkalmazhatjuk. Lelkünk legforróbb ohajtásának adunk tehát kifejezést, midőn mondjuk: legyen minden magyar hölgy keble a honszerelem oltára, melynek fönnen lobogó égi lángjánál korán melegüljön fel a gyermeki szív, s e szent érzelmet szavakba öntve tanítsa gyermekét forrón szeretni a legjobb anyát — a hazát; így az új nemzedék szilárd védbástyája lesz nemzetiségünknek.

Egy nagynevű francia egyházi férfiú mondá: „adatok vallásos anyákat, és én megváltoztatom a világot;“ mi pedig ismét és ismét azt mondjuk: legyenek nőink szívvel-

lélekkel magyarok, s nemzeti létünket nem féltjük az enyészettől! — ff —

Megváltás.

Fölordva a varázslat átka,
Mely kötve tartá lelkemet,
Hivólag int az égi pálya
Reménnyel a két-ég felett;
S a szellem szárnyát nőni érzem,
Legyintése erőt mutat:
Bejárni, mint a sas merészen,
A nap felé vivő utat.

Légy üdvözölve tiszta éther,
Légy üdvözölve napsugár!
Egy csókotok kincsekkel ér fel,
S hevét im érzem újra már.
Rögét a föld most ne mutassa,
Maradjon messze, a mi por,
A szózat hí: föl a magasba!
Szívem kitágul, vére forr.

Én vagyok én, az, a ki voltam:
Zuzott lélekkel ifjan agg?
Ki árny valék csak, élve holtan,
Titkolva, hogy ne szánjanak...
A tétlenség lánczára verve,
Bár a kebelben láng lakott,
Hogy a kétségbesés keselyje
Emészsze a gondolatot...?

Igen. — S az új Prométheuszak
Szintén megjött a várt idő:
Lehullt a láncz, örömben usznak
A szív, a szem; emelt a fő.
Szabad vagyok! Oh pályatársak,
Halljátok üdvözült szavam?
Ki vágyott: lenne veszve bárcsak,
A létben újra része van.

Megváltatám, betelt a mérték,
Begyógyulvák a mély sebek,
Ha szívem eddig kínok érték,
Most csak az üdv alatt remeg.
Szabad vagyok... föl hát, előre!
Nemes versenyben küzdeni,
— Elismerés a munka bére,
A herét minden megveti.

Nyitott a tér, a cél kiírva,
Lelkem emeli szárnyait,
Az ihlet tulvilági pirja
Glóriával körülborít;

Leszállt a menny, hogy felkaroljon,
Zengnek a fényes angyalok,
S e hymnusból a hívást hallom:
Föl a magasba! — Indulok.

Kuliffay Ede.

A bárdok dala.

Novellette.

Urvári Lajostól.

A szép Cornélia hátrasimítá aranszőke fűrteit, összevonta sűrű selyemszempilláit és kérdő s feddő, boszankodó és kérő tekintetet lövelt az ifju Helvayra.

Helvay ur Cornélia, a pesti társas körök par excellence „szép özvegyének“ távoli rokona volt, s a roszt világ azt beszélte, hogy e távoli rokonságot nagyon szeretné szorosra fűzni ama rózsás lánczokkal, melyeket Hymen urfi szokott csörgetni.

Nem tudjuk, hogy a roszt világ mennyire volt jól értesülve, de a ki Helvayt e pillanatban látja, midőn Cornélia átható tekintetere nem kis zavarba jött, minden lavateri tudomány nélkül azonnal kitalálhatja, hogy az ifju a szép özvegy iránt rendkívüli érdekltséggel viseltetik.

— Választ kérek! — szól Cornélia s haragosan összebigyeszté ajakát.

— Előbb egy megjegyzést kell tennem.

— Akármennyit.

— Csak azt, hogy ön előtt nemde a muzsák nem bírnak több értékkel, mint akármelyik ügyes divatárusnő? —

Cornélia hangosan felkaczagott.

— Ez jó ötlet, de igaztalan.

— Arról felesleges vitáznunk. Előre kellett bocsátanom, nehogy későbbben felettem kaczaghasson. Én tudom, hogy bolondságot teszek. Mint már annyiszor, úgy most is csak mulatni fog rajtam!

— Önnek roszt áll Hamlet parókája.

— De nem fölösleges.

— S a válasz?

— A válasz . . . nevéssen ki, megérdemlem, de hangosan, jóízűt nevéssen; — én átadom önnek a költeményt.

— Lássá, nem nevétek . . . s Cornélia csókra nyujtá Helvaynak kezét.

Harmadnap Cornéliánál nagy estély volt. Jelen voltak az aristokratia, a kiválóbb polgári körök, a művészet mindazon képviselői, kikről egész Pest beszél. Pest a kis emberekről is nagy dolgokat beszél.

E társas körben különösen feltűnt egy ifju festő, Béla, ki Rómából nagy hírnévvel csak e napokban tért vissza Pestre. A lorgnonok nagy kíváncsisággal függtek az ifju férfias szép alakján, érdekes arczvonásain, s a tiszta, mélykék szemén, melyből bizonyos ellenállhatlan szenvedély sugárzott ki.

Az ifju még sokkal rövideb ideig volt Pesten, semhogy az itteni társas körök stereotyp alakjait

mind ismerné. Előtte még a legtöbb alak az újdonság érdekével birt, s látszott rajta, hogy ő is csak úgy tart szemlét a kör tagjai felett, mint az utóbbiak az ő arczvonásain.

Az első ház, a hol bemutatták, Cornélia háza volt. Minden híresebb embert itt mutatnak be először. Cornélia, a szép fiatal asszony, mindjárt első látásra mély benyomást tón az ifju művész lelkére, mit barátai előtt nem tudott egészen eltitkolni.

És pedig annál kevésbbé, mert a ki legujabb történeti festményének vázlatát némi figyelemre méltatja, az azonnal fölismeri, hogy a főalak, az ifju fogoly nő, ki a hős lelkek bátorságával néz a halál szemébe, nagyon kezd hasonlítani Cornélia képehez. Sokat beszéltek neki Cornélia szivtelen-sége-, kaczerésága- s különös világnézeteiről. Béla kedvetlenül hallgatá az ily beszédeket s lelkesedve nyult az ecset után.

A kép már-már készen volt, midőn Béla egyszerre eldobta az ecsetet. Milliókat ígérhettek volna érte, és nem veszi egyhamar kezébe. De senki sem ígért milliókat.

Barátai megint suttogtak mindenfélét; azt is, hogy Helvay udvarlása riasztá vissza Bélát, de Béla mindent makacsul tagadott. E történet Cornélia társaságában is ajkról ajkra járt s a lorgnonok nem csak az ifju szép alakját, szenvedélyes szemét, s érdekes arczvonásait nézték; de sokan azt is akarták volna kiolvasni, hogy mi gyűlöltette meg az ifjuval egy időre művészetét s mi fogja vele ismét megszerettetni azt.

S az ifju szintén kérdőleg tekintett a körön át, s a mint Cornéliával szemközt ült, látta aranyfűrteit, mosolygó szemét, a nőesség fejedelmi méltóságát homlokán, vágyva és félve, remélve s ingadozva dőlt hátra székében.

Cornélia a zongorához ült. Helvay Bélához lépett s azt kérdezte tőle, hogy nem jönne-e vele a kártyázó-szobába?

— S ön most kártyázni megy, midőn zenét hallhat? — kérdezte Béla.

— Ön nem szokott játszani? Nem tesz semmit. Ott van a pezsgő is. Igazi rosette. Háziasszonyunk tegnap kapta Párisból. Ajánlhatom.

— De uram!

— Vagy ha szereti, a szarvasgomba —? —

— Hagyjon nekem békét kártyája-, pezsgője- és szarvasgombáival. . .

— De ön csak nem akarja itt a zongorát hallgatni?

— A háziasszony pompásan zongoráz.

Helvay ajkán gunyosoly vonult el.

— Én a multkor hallottam, higye el, pompásan. S hozzá még ma egy új zenei költeményt fog játszani, ismeretlen szerzőtől, a ki, a mint gyanítjuk, senki más, mint ő maga. . .

— Ah . . . ah . . . az ily kék harisnyák!

— Uram, a művészet. . .

— Én nem szeretem a zenét. . .

— De jőjön már! — szól Helvaynak a mellette álló gróf Delender alezredes, s karon ragadta.

- Tehát Isten önnel!
- Jó étvágyat a szarvasgombákhoz!
- A vizözön után találkozunk.

Az Ararat-hegye a kártyaasztal . . .

És Cornélia zongorázni kezdett.

A „jövő zenéje“ egész nagyszerűségében hangzott fel. A fájdalom, a panasz, a kétségbeesés költészete még nem talált oly ihlett tolmácsra.

Az eszme, mely a szerző előtt lebegett, merész és nagyszerű. Ő Ossián költészetének egyik töredékét akarta a hangjegyekben megeleveníteni. Azt a töredéket, melyről Göthe is elragadtatva szól. . . A mint az ősz bárd a fenyéren vándorol, körülzuga a szélvészről, mely a ködszürkületben, kétes holdvilágnál az ősök lelkeit vezeti. A hegyekről, a zuhatag csattogásai között a lelkek sohajai hallatszanak s lenn a lányka zokogja panaszát elhunyt kedves felett. . .

Cornélia kimondhatlan érzéssel játszott a költeményt. Mily megrendítőleg elevenedett meg ujjai alatt a bárd panaszja, a lányka siralma, a szélvész zugása, a lelkek borzalmas tánca! . . . S az érez-húrok utórezgésében a kibékülés édes költői csókját lehelte a hangokra. . .

Béla elragadtatva hallgatá. Minden accord lerontá egy-egy kételyét, s Ossián leányának panaszával egybefolyt saját keserve. Mily balga, mily neveléses volt hiedelme, hogy Cornélia Helvay szereti. Hogy szerethetné az ily költői nő az oly férfit, a ki a zene elől a szarvasgombákhoz menekül? Cornélia a zene hangjainál egészen átszellemlt, és Béla szemében a hölgy aranyszőke haja azt a dicsfényt képvisel, mely a költészet halhatatlan hölgyeit díszíti. A szem és ajk, a mosoly és köny — minden, minden lehet hazug és tettetett, csak a művészeti lelkesedés nem. Ez a fenkölt lelkek szabadalma; és a fenkölt lelkek nem szeretnek köznapi embereket.

A mint Cornélia a költeményt bevégezte, mindenki hozzásietett üdvkívánataival. Béla az első egyike volt, s Cornélia pirulva köszönte meg bókját, ismételve elnézést kérve gyarló játékáért.

Helvay pedig ezalatt a kártyázó-szobában épen a második ezer forintot veszíti. Neki tulajdonképen eszeágában sem volt az, hogy a kártyaasztalhoz üljön. Csak Bélának mondta a terv szerint, a mint azt Cornéliával megállapítá s továbbra azt tervezte, hogy Béla mellől eltűnve, a szoba valamely szögletében vonja meg magát s onnan hallgatja a zenét. A gróf azonban véletlenül a nyakára jött s csakugyan magával besodorta a kártyaszobába.

A társaság közkívánatára Cornéliának ismételnie kellett a költeményt. A lelkek tánca, a szélvész zúgását, a lányka panaszát. . . mind a csillámló töredékeket, melyeket az ismeretlen költő „A bárdok dala“ czim alatt foglalt egybe.

Cornélia piczi ujjai egész vihart keltettek fel az érezhúrokból, majd a pianissimo édeslágy csöngegésében felfénylettek a legigazabb gyöngyök, a hú kis leány keserves fájó könyei. Egy rombadólt, pusztulásnak indult világ ez, melyre a köl-

tészet borítja árnyékát. Egy rombadólt, pusztulásnak indult világ, mely hősokeket, a mythos ködszerű alakjait temeti romjai alá, melyben összevegyül a sir és menny, a pusztulás s igazságszolgáltatás. Egy rombadólt világ, melynek csodái, felejthetlen regéi a hősiesség nagyszerű világitásában lépnek még egyszer tekintetünk elé, mielőtt megsemmisülve továbbtűnnek a földről.

A kártyaszobába alig hangzott a dal egy-egy töredéke, s e hangokat is azonnal elnyomta a pénz csörrenése.

Helvay kevésbé ügyelt a kártyajátékra, s nagy mohósággal hallgatá a Cornélia által játszott költemény eszmetöredékeit, s meglegedetten mosolygott, s folytonosan vesztett.

— Mégis csalódtam — gondolta — még sem divatárusnó. Legalább is annyi, mint egy divatárusból főtulajdonosa.

— Mit tetszett mondani? — kérdezte a gróf.

— Én? Semmitsem.

— Én meg gratulálok. Tudja, ki a kártyában vesz — —

S a gróf is nevetett. Mindketten nevettek.

— — — Az estélyt követő napokon Béla ismét lelkesedve forgatta az ecsetet. Cornélia alakja elfoglalta szívét, lelkét, egész művészetét. A szépség s a szellem bűbájához most a költészet bűbája járult, s Béla résztvevőn megmosolyogta barátait, midőn azok ezután is Cornélia kaczerságáról s különös világnézeteiről fecsegték.

Ő nem lehet kaczer, nem szivtelen, s nem olyan, minőnek hiszitek, — kiálta fel, — hisz ő tud lelkesedni eszményképekért, fennen érzeni s érzelmei ihlett hangokban nyilatkoznak. Ilyen volt álmaim vágyva-vágyott ideálja, ő az én költészetem, lelkesítőm, géniuszom!

S néhány nap mulva kész volt a kép, s a festő ecsetje Cornéliát örökíté meg azon.

A képet megvették a nemzeti muzeum számára. Helvay sietve-sietett Cornéliához, s megvitte neki e hirt.

Cornéliának azonban, mint látszott, ma nagyon rossz kedve volt, s végtelen hidegen fogadta Helvayt.

A jó Helvay nagy zavarba jött, s átkozta a mai nap reggelét, s a reggelnek azon pillanatát, melyben eszébe jutott, hogy ma meglátogassa Cornéliát.

— De higgye nekem, — szól, — ismétlem, a képet megvették a muzeum számára.

— Azt már hallottam.

— Tehát — —

— Ez a „tehát“ nemde azt jelenti, hogy örüljek, nevessek, hi-z az én képem ott van a halhatatlanság lomtárában! Örüljek, nevessek, hogy holmi kontár-festők, tudtom s engedélyem nélkül felhasználják arcképemet, s rikitó színekben elkészítik parodiámat, min aztán minden csütörtökön minden iskolás gyerek eltréfálozik. Önnek ugyan szép fogalmai vannak az udvariasságról, hogy ezt így nyiltan, nyilvánosan követeli tőlem.

— De bocsánat, Béla a legkitünőbb magyar festő.

— Ezzel ugyan sokat mondott!

— S ha nem csalódom, ön is óhajtá . . .

— Tréfa volt, s ön azt komolyan vette.

— S végre is az egészben semmi sincs. A művész csak saját jogát gyakorolta, s ez eszményítés oly megtiszteltetés, min királynők is örülhetnek.

— Előbb semmi, aztán a királynők is örvendhetnek e semmin!

— Semmi olyan, hogy kegyed bosszankodhatnék miatta, és sok, nagyon sok, ha örülni akar azon.

— Ne beszéljünk róla többet.

— Ha úgy tetszik, ne beszéljünk egyáltalában a művészetről.

— Azt nem mondtam.

— De a sok szónak utoljára is ez a vége.

— Bátor vagyok kétségbevonni az ön logikáját.

— Kíváncsivá tesz az ellenkezőre.

— S az ellenkező az, hogy én épen az ön művészete miatt bosszankodom.

— Ah!

— Igen, igen, én játszom az ön darabját, az egész társaság el van ragadtatva, mindenfelől kapom a dicséreteket, mindenütt azt suttogják, hogy én irtam ama költeményt, s ön egy lépést sem tesz, melylyel eloszlatná az emberek e hiedelmét.

— S önnek oly súlyos e hiedelem?

— Ismét a Hamlet-paróka.

— Leteszem, ha parancsolja.

— De mindjárt, azonnal.

— Mindjárt s azonnal, ha megmondja, hogy miként?

— Adja ki e zenekölteményt.

— Egy föltétel alatt.

— S az?

— Ha elfogadja annak ajánlását.

— Az nem lehet.

— De kérem, esedezem . . .

S Helvay hevesen megragadta Cornélia kezét s hevesen összecsókolá.

Cornélia ott hagyta kezét az ifju kezében, s a sűrű selyemszempillák alól egy édes kibékítő tekintet hullt az ifjura.

Két nap mulva megjelent a „bárdok dala“, szerzette Helvay, ajánlva Cornéliának.

A mint Béla a költeményt meglátta, ismét eldobta ecsetét, átkozta butaságát, jóhiszeműségét, a bohóságot, melylyel hinni tudott a szép arany- szőke haju hölgy- és szarvasgombás ifjunak.

A lapok nagy elismeréssel szóltak a nemes gondolkozású honleányról, kinek dicsőségét festők ecsetje, költők hangjegyei hirdetik.

S ujabb két nap mulva a lapok azt jelenték, hogy e hölgy gróf Delender alezredes menyasszonya.

Helvay a bárdok dalát játszá, Ossián leányának siralmát, a szélvész zúgását, a lelkek halotti tánczát:

— A művészet előtte annyi sem, mint valamely pipereárusnő. Annyi sem, mint egy szalag, fejdisz vagy tarka öv, mit megbecsülnek addig, míg divatban van. Csak annyi, mint valamely udvari bohócz.

Boleyn Anna.

A történelem és az utókor ítélete igazságos!

Midőn VIII. Henrik, Angolország királya, hittudományi és egyházzvédnöki hírnévre vágyván, Luther ellen a hét szentség ügyében védíratot irt, vagy ezt valószínűleg más, nálánál okosabb fővel megíratá, a miért is a pápától „a hit védője“ czímet nyere, — s midőn később, a pápai székkal szakítván, a parlament által magát az angol egyház legmagasb fejévé nyilvánítatá: azon hiedelemben volt, hogy hittudományi érdemeivel a halhatatlanságot már megszerzé. Ő kevély volt arra, hogy a theologiai vitaközlásokben le nem győzetheték. Természetesen, állításainak soha sem mondtak ellen komolyan, mert az ilyenek fejét véttette volna; — ő egész életében azon szörnyetegek közé tartozott, a minők — fájdalom — a trónokon sem ritkák.

Élete fölött ítéletet hozni a történelem s az utókor feladata, s mig ez gonosz tetteit felszámolva méltatlankodással fordul el tőle: különös előszeretettel emlékszik meg azon szerencsétlenekről, kik kegyetlenségének áldozataivá lőnek. Ez áldozatok száma rendkívül nagy. Köztük az első helyet a király szerencsétlen nejei foglalják el; ő többször megnősült, de nejeitől, ha azokra reá unt, szabadulni szeretett.

Miután első nejétől, Katalintól elvált, a kecses, erényes Boleyn Annával kelt egybe. Őt 1536. máj. 19-én lefejezteté, s már a következő napon megtartá nászát Seymour Johannával; ez nemsokára meghalt, mielőtt őt is kivégezhette volna. — Most 1540-ben Annát, Cleve Vilmos herczeg nővérét vette nőül, jóllehet már a menyasszony-nézéskor igen lealázólag nyilatkozék föléle. E házasság január 6-tól csak aug. hó 8-áig tartott, mely napon Henrik — Annától elválva — Howard Katalinnal kelt össze. 1542. febr. 12-én ennek is fejét véteté, s alig egy év mulva Parr Katalinnal, Latimer lord bájos özvegyével osztá meg királyi biborát. Már erre is ki volt mondva a halálos ítélet, de

az eszélyes nő annak végrehajtását meg tudta akadályozni; — ő szerencsésebb vala mint elődjei, mert a királynak ravatalát láthatá.

Az utókor különös kegyelettel emlékszik meg a szép, kecses, szerencsétlen Boleyn Annáról, Erzsébet királynő anyjáról. Kortársainak valamennyi tanúsága megegyezik abban, hogy erényes, szelid, nagylelkű hölgy vala. Egész vétke, mely miatt életével kelle lakolnia, abból állott, hogy változékony természetű férje iránta meghidegülvén, ez komornájának, Seymour Johannának kecsseit csábitóbbaknak találá. Henrik szabadulni kívánt tőle, s így valami kigondolt vád alapján bebörtönöztetett s a Towerbe vettetett. A szerencsétlen nő, midőn kiszállt a csolnakból, mely őt a Themсэн fogsága helyére vivé, jól tudá, hogy számára nincs szabadulás. Hiába borult a király látaihoz, ártatlanságára esküdve; hiába intézte hozzá börtönéből a legmegindítóbb hangu leveleket, — ő Seymour Johannát akarta nőül, ezért Annának bűnösnek lenni s halni kellett!

Gyáva és megvesztegetett peerek itéltek fölötte, s kimondák az ártatlanra a bűnöst. Még a vérpad megpillantásakor is ártatlanságára hivatkozott Isten előtt, mindazáltal a tőkére kelle fejét hajtani. Maga a bakó könnyörületet érze, megindítatva jajai és szépsége által; reszketve emelé föl a paltost, s minden erejét össze kellett szednie, hogy rettenetes tisztjét végrehajthassa, — és a király másnap menyegzőjét ünneplé Seymour Johannával.

Az utókor természetesen Boleyn Annát az erény dicsfényével övezé körül, s VIII. Henriket elítélé.

A történelem igazságos.

Az erdélyi szászok.

A szüntelen megújuló és változó divatistennő oly jelentékeny eleme a műveltségnek, melynek fontosságát elismerjük, s melynek hatalmas befolyása a népek társadalmi életére gyakran feltűnő módon nyilvánult. Ép oly kevésbé kívánatos, hogy a mez változhatlan állandóságban maradjon, mint az, hogy a művészet, a tudomány mindig ugyanazon egy, régi fokon megállapodjék.

Hanem ezen, általánosan elismert elvek daczára még mindig léteznek oly emberek,

kik egykor ifju életkedvvel szemlélték a világot, felnöttek, megházasodtak, hosszú életet éltek, háborukon, forradalmi viharokon, sok jó és rossz éveken estek keresztül, s jelenleg, annyi év után, öltönyükben oly keveset változtak, hogy ha arczképök alá 1867 helyett 1567-et írának, senki sem találna köztök valami feltűnő változást, vagy különbséget.

Ezen megváltozhatlanok sorába tartoznak a derék erdélyi szászok is, — ama nevezetes néptörzsek utódai, kiket honunk királyai mintegy 700 évvel ezelőtt Flandria rónáiról, az Alsó-Rajna és Elbe partjairól hittak Erdélybe, mely akkor még jóformán zord pusztaság vala. — A pór nép mindenütt — más tekintetben is — az állhatatosság elvének képviselője. A fárasztó küzdelemben a nehéz görönggyel vagy az őserdő szivós fáival, könnyen kérgessé és keménynyé válik a kéz; sőt a fej és ész is sajátságos szilárdságot ölt, s makaesul követi az egyszer választott vagy a viszonyok által reá erőszakolt irányt. A régi szokások, az elődöktől öröklött mez és életmód aztán szigorú zsinórmértékül szolgál a legkésőbbi utódok számára is.

Itt, szülőföldjétől távol, idegen, sőt ellenséges népfajoktól körülvéve, hol vagyónát, hitét, a gyakran berohanó tatárok s törökök vad csordái ellen vérevel, életével kénytelenítették védeni, környezetétől külsőleg is különbözni akart. Egyszerű, komoly lelkülete mezében is nyilvánult; a magyarokkal ellenkezőleg, kik keleti származásukat meg nem tagadhatván, mezökben az élénk színeket, az aranyat, ezüstöt s drágaköveket kedvelték, — a szász faj csupán a legegyszerűbb szabású és szerény, sötét színű öltönyt viselt; különösen a nőnem feltűnő egyszerűséggel öltözött. A fő szín fekete és fehér. A ruhák alakjára és szabására nézve minden falu különbözik ugyan, de az alap-typus nincs alávetve a divat változásainak.

Rég-idöktől fogva bizonyos bevett szokás határozza meg: mit és hogyan kell hordani. E ruházattrendet nem szabályozza semmi törvény, s azt mégis a legszigorubban követik. A hajadonnak például nem szabad haját akkép rendezni mint a férjezett nő teszi, — ennek meg nem szabad soha többé a templomban azon helyre lépni, melyet — mint hajadon — azelőtt elfoglalt. A már confirmált leányok magas, dobszerű bársony-

süveget vagy kalapot viselnek; a többiek egyszerű kendővel kötik be fejüket. — Az ilyen szokások, melyeket ősi eredetök törvénynyé szentele, szorosán megtartatnak, s bármi fejedelmi udvar nem lehet szigorubb az „etiquette“ szabályaira nézve, s nem itéli el oly kegyetlenül az ellenök vétöket, mint a szász pór nép azokat, kik ősi szokásaikat megtagadják.

Ismert dolog az is, hogy a nép fölöttébb ragaszkodik sajátos tájszólásaihoz; ezen előszeretettel annyira megy az erdélyi szászoknál, hogy nem csak a falukon, de a városokban is a legdivatosabban öltözött hölgyeket oly nyelven lehet társalogni hallani, melyet elődeik 300 év előtt használtak; sőt művelt férfiak, kik tudományos könyveket irtak, baráti körben inkább az ősi szász nyelven társalognak. Vannak költők is, kik verseiket ama nehézkes nyelven írják; az ilyen versek bizonyos naiv kecsesel bírnak, — s különösen szép leányok ajkairól végre bármi nyelv is kellemesen hangzik.

Dicséretére válik a szász nőknek, hogy mindazon vászon, mely szükségleteiket fődözi, házi gyártmány. A hosszú téli estéken szorgalmasan látogatják ott a fonóházat. Vigan lobog az óriási kandallószerű kályhában a tűz, kedélyesen világítva meg a nagy, egyszerűen butorozott szobát. A falon köröskörül tarkára festett fapolczok nyújtózkodnak, melyeken fényesre sikált czintányérok csillognak; a polczok alatt számtalan apró, tarka korsó függ.

A könyvtár, melyből a ház népe szellemi tápot merit, az ablak deszkáján van felállítva. Jobbról kopott, fakötésű biblia, hátán az évszám: 1672, mely valaha talán aranyos lehetett; mellette két széles hátú, időbarnította énekeskönyv büszkélkedik, melyek kevéssel fiatalabbak az elsőnél.

Ékesen czérnára füzve lóg az ablak fogantyuján a legujabb naptár, míg régibb társai szörnyű kopott állapotban a sarokban hevernek.

Festői csoportozatokban ülnek itt a többnyire szöke leányok pergő rokkáik mellett; a nagy czirnos macska kényelmesen dorombol az öreg Katrein asszony ölében. — Ha a csinos, hamis szemű leányok kifogynak a beszédből, egy vagy más népdal éneklésébe kezdenek.

Midőn az idő későre jár s kün sötétebb és sötétebb lesz, a szél kergeti a havat, mely

apró fagyos golyócskákban sűrűn hull alá: akkor a leányok is közelebb ülnek a tüzhöz és egymáshoz, az öreg Katrein asszony elmeséli aztán bár sokszor, de még mindig örömet meghallgatott mondáit és regéit, s a leánykák szeméi és fülei feszült figyelemmel ügyelnek szavaira; különben mély csend uralkodik a szobában. Egyszerre sikoltva ugrálnak föl a leányok, — az ajtó hirtelen megnyílik, — de csakhamar visszaülnek helyeikre, midőn a belépőkben Michel, Hannes, Piter becsületes arczaira ismernek. A legények most szintén leülnek s mindenféle találós mesékkal mulattatják a leányokat, mig nem a torony órájának kísérteties hangja éjfélt hirdet. A legények udvariasan kísérik haza a leányokat, mindegyik kezében vive választottja rokkáját; ők elül mennek, hogy nagy csizmáikkal a fris hóban nyomot készítsenek. Az ilyen gyöngéd figyelem jutalma nem szokott elmaradni. Egy napon aztán nagy kísérettel a templomba indulnak, honnan legény és leány mint boldog házaspár tér vissza.

Vessünk most végre még egy tekintetet nemzeti viseletökre. Testhez álló fekete füzöváll szoritja a nők jól megtermett derekát; télen azt vért-alaku bárányszőr-mellény pótolja, mely különösen hideg, szeles időben fölötte czélszerű. Bő, fekete szoknyát, sarkos csizmát hordanak s fekete selyemfőkötőt, széles szalaggal. Nyáron, ha a mezőn dolgoznak, a főkötő helyét fehér vagy kék kendő foglalja el, melyre néha hegyes, szakajtóalaku széles nemezkalapot tesznek; ez nem annyira szép mint hasznos, mert eső és nap ellen egyaránt véd. — Ha valahová utaznak, a nők egyszerű, redőtlen köpenyt akasztanak nyakukba, vastag fehér posztóból.

Diszöltönyükhez tartozik az arany vagy ezüst s ékkövekkel gazdagon kirakott öv. Nagy becsben állnak bizonyos tük is, melyekkel a fátyolszerű kendőt megtüzik; de ilyen csak ünnepélyes alkalmakkor használnak. A tük négyszögű gombjai szintén ékkövekkel diszítvék.

A valódi ősi patriciusi viselet fölötte gazdag és fényes, s teljesen alkalmas arra, hogy delnőink valamely nagyszerű jelmezből alkalmazzák.

Váll és szoknya nehéz fekete selyemből vagy bársonyból, keskeny aranysujtással diszítve; ing és ujjak finom csipkéből; a hosszú fátyol gyöngygyel és rubintokkal

csillogó tükkel megerősítve; az antik arany öv szintén gyönggyel és rubinttal kirakva. A hattyunyakat 8–12 sor szép keleti gyöngy veszi körül, melyeket széles arany csat tart össze; ékes, csattal ellátott cipő és számos, ugynevezett rózsagyémánt-gyűrű egészíti ki ezen tagadhatlanul szép és fényes öltözéket.

A férfiak közönségesen sötétszínű, a magyar mezhez némileg hasonló öltönyben járnak; ünnepélyes alkalmakkor egy kaptánszerű felöltőt vesznek magukra durva kék posztóból, széles vörös hajtókával, s gombok helyett elül széles ezüst kapcsokkal. Kerek, nem igen széles karimájú kalap fűdi fejeiket. Minden ünnepélyes alkalommal láhátan szeretnek megjelenni.

E népfaj különben erőteljes, szép természetű, erkölcsös és fölötté szorgalmas, — de bizalmatlan s igen keveset haladt előre a korszellemmel.

Könyvszemle.

☞ **Arany János költeményei.** Jelen rovatunkat nem nyithatnók meg örvendetesebb közléssel, mint azon nyereség jelzésével, mely irodalmunkat nemsokára érni fogja. *Arany János összes műveinek teljes kiadását értjük*; e kiadást maga a koszorus költő eszközölte és gondozza. *Arany* nevét és örökbeesü költeményeit sokkal jobban ismeri az olvasóközönség, hogysem részünkről a legcsekélyebb ajánlás is idővesztégetésül ne tűnnek fel. A közönség tudni fogja, mivel tartozik a magyar költők mesterének!

☞ **Petőfi Sándor válogatott költeményei.** Elbeszélő költemények. Pest, Emich Gusztáv tulajdona. 1867. Kis XVI-od rét, 300 lap, egy aczélmetszettel. Diszkiadás; vászonba kötve, arany szegélylyel, ára 2 frt 40 kr. Tartalmaz hét költői beszélyt (János vitéz, Szerelem átka, Salgó, Szilaj Pista, Tündéralom, Bolond Istók, Szécsi Mária) és negyvenkilenc kisebb költeményt. — Ezen, a sasröptű költő kiszemelt műveiből nagy csinnal kiállított kötet igen kedves és becses ajándékkal szolgálhat.

☞ **Költemények.** Két kötetben. Irta *Benedek Aladár* (Náray Iván). Debreczen, ifj. Csáthy Károly bizománya. Nyomatott Kertész Józsefnél Pesten, 1866. Ára a két kötetnek 2 frt. — Ha szépirodalmunk meglehetősen nagyszámu mivelői közül (kik közt sok ugyan a „hivatalos“, de kevés a „választott“) egy-egy kiválóbb tehetség feltűnik, kedves tisztje a méltányos ítészetnek azt illő figyelemben, méltánylásban részeltetni, nem földvén el azonban a hiányokat sem, mert a szellemi tökélyesbülés csak úgy lehetséges, ha gyöngéinknek tudatára jutva, tisztán belátjuk a helyes irányutat, melyen haladjunk. — *Benedek Aladár*

határozott költői tehetség, meleg szívvvel, magas röptű képzelettel, erőteljes nyelvezettel, de még nincs — hogy úgy mondjuk — kellőleg megszűrődve, a gondolat nála még sokszor küzd az alak nehézkességével, s a sötét világnézet, mely költeményein előmlik, bizonyos fárasztó hatást szül. Ha az ifju költő fölötté izgékony lelke kissé csillapulva, nem nézi az életet feketébbnek mint a minő, és a mellett szorgalma nem lankad el. jövőjéhez a legszebb reményeket csatolhatjuk, — mik hogy valósuljanak, szívünkben kívánjuk!

☞ **Freytag Gusztáv „A középkorból“** című munkája közelébb hagyá el a sajtót Lipsceben, s tartalmánál fogva összefüggésben van a már ezelőtt megjelent „Képek a német előidőkből“ s az „Ujképek a német nép életéből“ című műveikkel. E két utóbbi mű ez évben második kiadásban fogván közrebocsátatni, ezek a most említett könyvvel egy négykötetes munkát képezendnek e fő-czim alatt: „*Képek a német mult időkéből.*“

☞ **Norvég, islandi, farői népdalok a régi korból.** németre fordítá *Warrens Róza* (Hamburg, Hoffmann és Campenél). Jelen kötetbe van végezve az ősrégi germán dalok szép gyűjteménye, melyeknek átdolgozása- és közrebocsátásáért a német irodalom nagy köszönettel tartozik az említett irónőnek. Most már tehát össze vannak gyűjtve a germán szellem legelőszőr fejlett virágai, hű és izlésteljes áttételben. Minthogy pedig a szerzőnő valamennyi germán népfaj német műveltségi történetével ismerős: egyszersmind mindazon mellékdarabokra is utal, melyek Skandináviában, Skóciában és Németalföldön — a német népdalokra vonatkozólag — föllelhetők.

☞ **Böttger Adolf „összes munkái.“** A nem rég napvilágot látott hatodik kötet utolsóját képezi *Böttger Adolf* „összes munkái“-nak, s így a kedvelt költő műveit teljesen bírja az olvasóközönség. A hat kötet tartalma így van beosztva: 1-ső kötet: lyrai költemények, szerelmi dalok, balladák, románczok, párversek stb.; a 2-ik, 3-ik és 4-ik kötet költői elbeszéléseket hoz; számszerint 18-at; az 5-ik kötet egy költői beszélyt, románczokat és balladákat, — a 6-ik végre egy regét, egy drámát s egy költői beszélyt foglal magában.

☞ **Nouveaux Lundis,** par *C. A. Sainte Beuve*. A szellemdus francia akademikus kritikáinak és tanulmányainak hatodik kötete fekszik előttünk. *Sainte Beuve* oly sokoldalúsággal dicsekszik, melyért őt e tekintetben Göthével szeretik párvonalba helyezni. Kritikáiban egyaránt tárgyval vallási, irodalmi, tudományos, művészeti és műveltségtörténeti kérdéseket, s az olvasó örvend gondolatainak helyes logikájára, izlésének tisztaságára, s irmodorának gazdagságára és kedvességére fölött. Művészeti dolgokban nem a szakismerő biztosságával, hanem szeretetet lehelő melegséggel szól, mely nem tart tőle, hogy érdekeltsége tévutra vezethetné itéletét. — E kötet tanulmányokat tartalmaz *Renan* és *Gavarni*, *Sismond* és

Gautier Theophil, Vaugelas és Montaigne, Boissonade és Lebrun, de Vigny Alfréd és Villars marsall fölött. Az utóbbi czikk (de Vignyról) a legpikánsabb mindazok közt, a miket Sainte Beuve valaha csak irt, — de egyszersmind személyes ellenszenvre hagy következtetni. E hatodik kötet valószínűleg az utolsó leend, hacsak Sainte Beuve nem határozza el magát még más, össze nem gyűjtött kritikáit és Proudhon fölötti szép tanulmányát talán egy hetedik könyvben egyesíteni. Ujabb kritikákat aligha fog többé írni, mint-hogy senatorrá levén, szem előtt kell tartania — „méltóságát.“

✦ **Saphir M. G. válogatott munkái.** Brünneben Karafiat F. kiadásában most jelentek meg ujolag *Saphir M. G. válogatott munkái* 10 kötetben. Ez már a harmadik kiadás. Saphir iratai telvék lélekkel, élcezel, humorral, s évődő csipkelődései sokszor találó gunynyal ostorozzák a szellemi ferdeségeket. E gyűjteményhez van csatolva a „vadrózsák“ című verskötet is. — Megrendeléseket elfogad és teljesít *Grill Károly* könyvkereskedése Pesten, Kristóftér, 4. sz. a.

— **Figyelmeztetés.** Könyvészeti rovatunk minél teljesebbé tehetése végett kérjük a t. kiadókat és szerzőket, sziveskedjenek — önérdékükben is — megjelent műveiket szerkesztőségünkhez beküldeni, hogy azokról ismertető megemlést tehesünk.

Színház és művészet.

✦ Nemzeti színházunkban az új év Erkel Ferencz „Bánk bán“ című mesterművével nyitattatott meg: ha ebből jó-solni lehetne, ugy ezt kedvező előjelnek tekintenők az operára, s különösen a magasabb magyar zeneirodalom bekövetkezendő felvirágzására nézve, mit — meg vagyunk győződve — velünk együtt minden zenekedvelő forrón ohajt. — Színházunk játérendje a lefolyt év alatt szépen kezdett élénkülni, s a fordított szindarabok mellett több eredeti vigjáték és dráma sem hiányzott, melyek, természetesen, belbecsöknél fogva nagyobb vagy kisebb tetszést arattak a közönség s még inkább az ítészet bírói széke előtt. E darabokról most itt tüzetesen szólni nem tartjuk időszerűnek, azok már ugy is megkapták a dicséretet vagy a megrovást, — csupán azon jelenséget kívánjuk feltüntetni, hogy szinirodalmunkban, melyet pedig hazai írónk leggyérebbebb művelnek, volt tapasztalható ha nem is valami élénk, mély nyomokat hagyó haladás, de legalább egy kis mozgás, törekvés, már pedig: „halad, a ki megindult.“ — Az opera általánvéve kielégítő nem közönséges műzslésü látogatóit, s a maradandó becsü dalművek szép sora közt színre került „Lohengrin“, a Wagner-féle zeneirány meghonosításával — lehet mondani — epochát képezend színházunk évkönyveiben. — Ily jól indult év után szeretjük hinni, hogy t. olvasóinkat az idén minél több élvezetes színházi estéről tudósíthatjuk.

✦ Reményi Ede közelebb Fogarason hangversenyzett, holtiszteletére díszlakomát rendeztek, mely valódi testvérülési ünnepély volt.

✦ Litolfe Henrik zongoraművész Oroszországba utaztában fővárosunkat is utba ejtvén, a nemzeti színházban hangversenyt rendezett; ez alkalommal egy nyitányát is bemutató, melyet szerző vezénylete mellett a színházi zenekar adott elő.

✦ A képzőművészeti társulat kiállítási termében láthatók a párisi világtárlatba küldendő magyar festészeti termékek, köztök nevezetesen a „Déliabá szerelme“ Than Mórtól és a „mohácsi csata“ Székely Bertalantól.

✦ Wagner Richárd, mint bajor lapok jelentik, ismét egy nagy operán dolgozik, melynek czime „Tell Vilmos“ lesz; a hozzá való szöveg már készen áll. — Ha e hir való, ugy annál érdekesebb és szembetünőbb leend a Rossini és Wagner közti hasonlat vagy inkább ellentét.

✦ A lengyel nemzeti comité és Fleury Róbert francia festő. A nevezett művész Párisban egy történeti festményt állított ki; ez: „Varsó ápril 8-án 1861-ben,“ epizod a legutóbbi lengyel fölkelésből. — Gróf Branitzky 10,000 frankon vette meg e művet, a lengyel nemzeti comité pedig a művészt egy igen gazdagon kiállított értékes szekrénykével tisztel meg.

✦ Kitüntetés. Begas Reinhold berlini szobrász a belga Lipót-renddel díszítettett föl.

✦ Mintrop-album. Mintrop Tivadar, a legjobb hirben álló festészek egyike Düsseldorfban, Londonból felhívást kapott, hogy műveiből tiz darabot — fényképészetileg vagy szines nyomtatban — állítson össze egy albumban, mely a műkereskedésekben elárúsíthatassék. A művész elfogadta az ajánlatot, s műveiből e czélra a következő festményeket szemelék ki: „a tavasz“, „az éj“, „az elfek körtánca“, „a gyermekéletből“, „Ámor és Psyche“, „a festészet műzslája“, „Maddonna“, „a karácsonyfa“, „Krisztus az olajfák hegyén“ és „egy üdvözlőnek mennybevitale.“

✦ Hamvai Kovácsné, szül. Voggenhuber Vilma asszony, pár év előtt a pesti nemzeti színház kedvelt énekesnője, jelenleg Kölnben van szerződötve.

✦ Paestrinának, a hirneves egyházi zeneköltőnek, Rómában emléket állítanak.

✦ Jutalomkiosztás a drezdai királyi művészetek akademiáján. A nagy utazási ösztöndíjat, két évre 600—600 tallér, Strecker Emil drezdai szobrász, Hähnel tanár tanítványa nyerte el; rendkívüli utazási segélyben (200 tallér) részesült Venus Lipót drezdai festő, Hübner tanár tanítványa, ki egyszersmind kis aranyérmet is kapott. Aranyérmet nyert még Möller Henrik szobrász Altonából. Továbbá kiosztatott nyolcz nagy és három kis ezüst-érem, s tizenhárom díszokmány; tizenegyen szóbeli dicséretet arattak.

✦ Beaumarchais egy eddig ismeretlen szinműve, melyet régi iratok közt Londonban fő-

döztek föl, vétel után a párisi théâtre français birtokába került; mondják, hogy erkölcsileg veszelés irányu, s tárgyát illetőleg sokban hasonlít Girardin Emil „Suppliee d'une femme“ című művéhez.

↗ A csehországi műegylet mult évi kimutatása szerint 4272 tagot számlált 4701 részvénynyel és 449 ügynökkel; tehát 635 taggal kevesebbet, mint a megelőzőtt évben.

Levelezés.

— **Kecskemét,** jan. 1. Fogadja a t. szerkesztőség ez év küszöbén jókívánatunk kifejezését s azon hó ohajtás nyilvánítását, vajha „Divatvilág“-unk, mint a magyar hölgyek valódi világa, minél virágzóbb jövőnek nézhessen eléje! (Szívől köszönjük a kedves megemlékezést, s igyekezni fogunk, hogy lapunk a női igényeknek mindenben megfeleljen. Szerk.) — Társas életünköl szeretnék valami kiváló mozzanatról írni, de az jelenleg igen egyhangu s csak a házi körre szorítok; a hosszú farsang alatt még tánczvizgalmunk is aligha lesz, — legalább ugy hallottuk, hogy a kezdeményezők felszólítása nem talált viszhangra. Az már igazán rendkívüli esemény lenne, ha hölgyeink táncz nélkül élnék át a farsangot! — Városunkban a vörheny ugyancsak szedé áldozatait a gyermekek közt; tudunk eseteket, hogy egy-egy anyának két-három gyermekét rablá el e veszelés betegsége. — Az Örkény és Kecskemét közti országuton már jelentékeny nyomai láthatók az inségügyi munka foganatbavételének; naponkint 4000 munkás is dolgozott e vonalon. — Jövöre — ha lehet — több és érdekesebb hírrel szolgálok. Isten velünk!

Vasváry K. Mária.

— **F.-Sz.-Iván,** decz. végén 1866. Csak szomoru helyzetünkröl irhatok, mely nálunk már-már ijesztő képet ölt; sok család van, mely két-három napban eszik egy kis kenyeret! Helységünköl előljárói mindent elkövetnek a baj enyhítése végett, de ez csak ugy lenne lehető, ha népünk munkát kapna, — a mi eddig, fájdalom, elmaradt. Talán az országos alaplól remélhetnének segélyt! S e nyomasztó inség nem csak nálunk, hanem kerületünk többi helységiben is uralkodik. — Adjon Isten jobb jövőt. — ni.

Hirharang.

— Ujév napja ugyan már elmúlt, de a jókívánás soha nem jövén későn, — mert az nem időhöz kötött, — mi, kik ez évben most először találkozunk t. olvasóinkkal, el nem mulaszthatjuk az alkalmat nekik lelkünk mélyéböl boldog újévet, s lelki-testi áldást kívánni! magunk részére csak azt kérvén, hogy a t. közönség legjobb akaratu törekvéseinket méltányló figyelmével ajándekozza meg, kik minden igyekezetünket arra szentelendjük, hogy lapunk az idővel együtt tökélyben is haladjon. Még egyszer: boldog újévet!

* (Tisztelgések Deák Ferencznél.) Az „Angol királynő“-höz címzett szálloda előtt betűnapján az ott megállapodott fogatok egészen betölték az utcát; a köztisztelet ugyanis szerencse-kívánatok tolmácsolásával sietett kimutatni meleg szeretetét és háláját a haza bölcse, Deák

Ferencz iránt. Több felsőházi tag szívélyes látogatása után a képviselőház, ősz elnökének, Szentiványi Károlynak vezetése mellett tisztelgett nála, — később pedig Pest belvárosa választó polgárainak küldöttsége jelent meg Hajós Józseffel élén. Hajós ur az üdvözlő beszéd mellett egy albumot nyújtott át nagy hazánkfának, mely választóinak gazdag névsorát tartalmazza, képviselőjük iránti szilárd bizalmuk jeléül. — Az éljen-kiáltások, melyek itt szívöl fakadva dörögtek, a haza legtávolabbi határain is viszhangzanak a honfui keblekben.

* (Engedély a hazatérésre.) Tel eki Sándor gróf, 1849 óta számüzve élő hazánkfia, engedélyt nyert hazatérhetni, s közelebb vissza is érkezik kedves honába.

* (Nagy-gyűlés.) A magyar tudományos akademia nagy-gyűlése e hó utolsó hetében, az ünnepélyes ülés pedig ugyancsak jan. 31 én tartatik meg.

* (Az országháza megnépesedik.) Hir szerint az ó-hitűek ünnepei leteltével, tehát folyó hó 9-én vagy — mit valószínűbbnek mondanak — 10-én a képviselőház ülés-szaka ismét megnyilik. Az ünnepekre családi köreikbe távozott képviselők már gyülekeznek fővárosunkban, hogy majdan újból megkezdjék munkálkodásaikat, melyeket vajha ohajtott eredménnyel áldana meg a magyarok Istene!

* (Gyászünnepély.) Az akademia boldogult elnöke, Dessewffy gróf emlékezetét január hó 28-án délutáni 5 órakor gyászünnepélyvel ülik meg az akademiai kis teremben.

* (Építkezések.) Az aldunasi rakpart környékén jövő tavasszal nagymérvű építkezéseket kezdenek meg, — a k'nek pénzök van hozzá. Az egykor itt építendő magyar színháznak fönttartott telken Alexi szobrász műterme áll, ki most a vigadó számára még készitendő szobrok előállításával foglalkozik.

* (Artézi-kut.) A Margit-szigeten artézi-kutat ásna.

* (Magán-gyermekórház.) Dr. Faludy Géza folyamodott, hogy a Teréz-külvárosban egy magán-gyermekórházat állithasson fel. A város e kérvényt ajánlólag terjeszté föl a helytartósághoz.

* (Jótékonyág.) A budai levesosztó intézet részére b. Gerliczy Vincze 60 frtot, Ganz Ábrahám 80 frtot, és Blum János 25 frtot adományoztak. Köszönet e nemeslelkű segélyezésért a szegények nevében!

* (A Kisfaludy-társaság közgyűlése.) Családi jegyzékek alapján kimuttatván, hogy Kisfaludy Károly nem febr. 6-kán, hanem 5-kén született, s ugyancsak e napon halt meg édes anyja is: a társaság elhatározta, hogy közgyűléseit, melyek alapszabályilag Kisfaludy Károly születése napján tartandók, ezental nem február 6-án, hanem 5-én fogja tartani. Ehhez képest már a legközelebbi közgyűlés napja is február hó 5-re tüzetett ki.

* (Engeszer Károly) megrendelési iverket bocsátott szét e hóban megjelenő „költeményeire.“ — Véleményt akkor mondunk e „költemények“ felől, ha megjelentek és olvastuk.

* (Uj magyar életbiztosító társulat.) Hallomás szerint a főváros legtekintélyesebb főuri és üzleti köreiből élénken foglalkoznak egy új „magyar életbiztosítási társulat“ alakításával.

* (A farsangról.) Mire e lapok t. olyasónőink kezeibe jutnak, akkorra már bekö-zöntött a farsang tarkabarka bohóságaival és vidám kedvtől téseivel. Nem tudjuk azonban, ha uralkodási ideje mindenütt vig lesz-e. E tekintetben fővárosunkról sem írhatunk még bizonyost, mert eddigelé csak egy tánczvigalomról, a jótékony nőegylet álarcos báljáról van tudomásunk, mely e hó 27-ére van kitűzve, s mint évenként, ugy most is sorsjátékkal lesz összekötve. Hir szárnyal ugyan a csolnakászok, urak, orvosnövendékek tánczvigalmairól is, de ezek eddigelé csak tervezve vannak. A jogászbál — mint halljuk — az idén elmarad.

* (Dalestély.) A Böhm Gusztáv vezetése alatt álló „pesti nemzeti dalkör“ folyó hó 19-én dalestélyt rendezend a lövölde helyiségeiben. E dalegylet táncmulatsággal összekötött dalestélyei a legjobb hirben állanak, s rendszeren szép közönség részvéte mellett tartatnak meg.

* (Zeneestélyek a „Komlókert“-ben.) Szabadi Frank Ignác, a „Komlókert“ jelenlegi bérlője, ki maga is zenész és zeneszerző, a tél folytán több zeneestélyt rendezend jótékony czélokra.

* (Lovarda.) A régi fűvészkertben álló circusban jelenleg *Fouraux* műlovarársasága mulattatja előadásaival a közönséget, azokat tudnillik, a kik az ily nyaktörő mutatványokban gyönyörködnek.

* (Üvegfonadékok.) De Brunfaut Gyula ur üvegfonó-intézetében, mely jelenleg fővárosunkban (harminczad-uteza 1. sz.) megtekinthető, oly művészeti üvegekészítmények láthatók, melyek ez intézet világhírűségét teljesen igazolják. Figyelemre méltó látvány: mint készülnek az oly vékony, puha és rugalmas üvegfonalak, — ezekből ismét a legdiszesb női kalapok, fejdíszek, szalagok, karpereczek, kézelők, férfi- és női nyakkendők, lánczok, sima és borzas tollak. Mondják, hogy az így készült tárgyak tartósak s a mosást is kiállják; mindazáltal netaláni használatuknál nagy óvatosságot ajánlunk, mert az eltöredezett finom üvegszálak különösen a szemekre nézve veszélyesek lehetnek.

* (Szabadalom.) Marbach Sándor és Stenger Vilmos pesti aranyművesek egy saját szerű gyűrűt találtak fel, melynek készítésére „mechanikai pecsét- és képgyűrű“ czim alatt kétévi kizárólagos szabadalmat nyertek.

* (A petroleumra vigyázni kell.) Az uj-uteza egyik házának pinczéjében közelébb az ott letéve volt petroleum, vigyázatlanág következtében meggyuladt; a tüzet azonban szerencséslen elfojtották.

Vidéki posta.

△ (Nagylelkű ajándékozás.) Zalaegezszegegről írják: Főispányunk Festetics György gróf a megyénkbeli inségesek segélyezésére, a már régebben felajánlott 1000 frton kívül, ujabban ismét 2000 frtot ajándékozni, s e nagylelkű tette által az éhnyomorban szenvedőkön segiteni kegyeskedett. A nemes gróf egyik balatonvidéki község szűkölködő lakóinak a mult évben is 100 frtot adományozott, a N.-Kanizsán felállítandó nagygymnasium alaptökéjének gyarapításához pedig ugyanaz év folytán 1000 fttal járult. (P. N.)

△ (Szini előadás az Egressy-szoborra.) Vácson a karácsonyi ünnepek alatt Egressy Gábor emlékszobra javára szini előadást tartottak, melyet nemzeti színházunk szini képezdájének több tagja — szám szerint 9 — rendezett, kik e czélból Pestről fölrándultak. Előadatott Katona „Bánk bán“-ja, s a fiatal szereplők működését a szép számmal egybegyült közönség méltányló elismerésben részesíté. A darabban két váczi műkedvelő is közreműködött. Tiszta jövedelmül, a költségek levonása után, 90 ft. 17 kr. maradt fön. — Előadás alatt az a baleset történt, hogy igazi tör használtatván, midőn ezt Bánk személyesítője Gertrud kezéből ki akará csavarni, az éles vas az illető kisasszony kezét jelentékenyen megsebzé.

△ (Olvasó-kör.) Piszkén a mult hó végén olvasó-kört alakítottak.

△ (Gőzhajótársaság Szegeden.) Enagy tiszai városunkban kereskedők és hajótulajdonosok gőzhajótársaság alakítására egyesültek. E nagyfontosságú vállalatot 300 darab 500 frtos részvény aláírása útján akarják életbeléptetni.

△ (Vasut Temesvár és Arad közt.) Temesvárról küldöttség utazott Bécsbe, hogy engedélyt kérjen a Temesvár és Arad közt tervezett vasutvonal kiépítésére.

△ (Temesvári hírek.) Temesvárott iparbank jött létre, melynek föladata a kereskedelmi osztálynak a legelőnyösebb feltételek mellett hitelt nyitni. Czime: „első bányai kereskedelmi iparbank;“ — alaptökéje 200,000 forintból áll. — Ugyanott nagyszerű gőzmalmot terveznek, mely naponkint 1000 mérő gabona megőrlésére lenne képes. E vállalat eszméje az illetők részéről a legmelegebb pártolásnak örvend.

△ (Első magyar gőz-kenderáztató-intézet.) Apathinban gőz-kenderáztató-intézet alakítottak, mely a kendernek gőz általi elkészíttetését tűzte ki czélul. — Remélik, hogy ez intézet által az apathini kendertermelés, mely eddig évenként körülbelül 80,000 mázsa kerdert mutatott fel, még nagyobb lendületet nyerend.

△ (Magyar iparosok a világtárlaton.) A párisi világkiállításra a kolozsvári iparos olvasó-egylet két fiatal iparost küld ki; a szükséges költséget aláírások útján szerzik meg.

△ (Jószágvétel.) Biztos kézből vett levél nyomán írhatjuk, hogy a hatvani, gödöllői és sz.-lőrinczi uradalmakat, melyek b. Sina tulaj-

donából a belga bank kezébe kerültek, most ez utóbbi birtokostól az angol bank vette meg. E szerint valótlán azon hír, mintha ez uradalmak apránként bérbe adtak volna.

△ (Gyermekek megváltása.) A győri lapban olvassuk, hogy a katonaság újjászervezését illetőleg legutóbb közrebocsátott kormányi rendelet következtében Győrött a szülők tömegesen siettek fiaikat a katonakötelezettség alól kiváltani, elanynyira, hogy voltak esetek, midőn 15, — 14, — sőt 10-éves gyermekekért is lefizették a váltásdíjat.

△ (Hubay szintársulata.) Hubay jólszervezett szintársulata elhagyván Győrt, Székes-Fehérvárott husz előadást tart, onnan pedig Szegedet látogatja meg. Később Szegedről átmegy Erdélybe, s Kolozsvárott, Brassóban és Szebenben fog játszani. A nyári idényre Temesvárra készül.

△ (Hangverseny — deficittel.) Kolozsvárott az Egressynek emelendő emlékszóborra hangversenyt rendeztek, melynek eredménye — fájdalom, deficit lett. A bevétel még a költséget sem fődözte.

△ (Halál photogén által.) Id. Pataky Dániel, Belső-Szolnokmegye nyug. főispányi helytartója a photogén áldozatává lón. A boldogult ugyanis égő papírral gyújtván meg lámpáját, a papír valószínűleg hirtelen fellobbant, s a láng a lámpa tőszomszédságában álló nyitott photogénedénybe kapott, azt meggyulasztván és szétronbantván. A szétfreccsent égő photogén az elhunyt borzasztó sebeket ejtett, melyek üszkösödésbe menvén át, a halál bekövetkezett. — E gyászos eset is élénken figyelmeztet arra, hogy a photogén használatánál a legnagyobb elővigyázatra van szükség.

A nagyvilágból.

¶ (A francia császárné ajándéka.) Eugenie császárné a párisi cs. könyvtárnak egy régi bibliát ajándékozott, mely a XIII. században Európában iratott, később Ázsiába vándorolt, s csak nemrég került vissza Franciaországba. E könyvet a szépírás és építés mesterművének mondják. Az első két levélen kívül, melyek bibor alapon a héber szertartásokat ábrázolják, különösen tizenkét, a leggyönyörűbb arabeszekkel díszített levél tűnik ki. E czífrázatokat közelebbről megtekintve, azok apró, csak nagyító-üveggel olvasható írássá változnak, melyek a rajz alakjait követve, több mint 150 zoltárt tartalmaznak.

¶ (Hugo Victor legujabb munkája.) Hugo Victor tollából közelebb háromkötetes mű jelenik meg ily czímen: „Angolország története a XVII. század második felében.“ E szerint a nagyírú szerző az utóbbi időben nem foglalkozott — mint általánosan hitték — azon regény megírásával, melynek címe „1793“ leendett.

¶ (A párisi nagy operaházról.) Naudin tenorista — Vasco de Gama éneklője — 110,000 frankkal van szerződötve; más négy első tenor, Gueymard, Villaret, Morere és Varot, 72, 45, 40

és 32,000 frankot huz; Faure baritonista 90,000-et, a három primadonna, Sax, Gueymard és Battu egyenkint 60,000-et. Elsőrangú táncosnő jelenleg hiányozván, Salvioni k. a. 30,000 és Fioretti k. a. 24,000 frankkal említendők.

¶ (A póstahivatal karácsonykor.) Bécsben a karácsonyi ünnepek alatt roppant csoportosulás vala az ottani póstahivatalnál. E napokban ugyanis ládák-, szekrények- és dobozokban 33,597 darab csomag adatott föl.

¶ (Yacht-verseny az atlanti tengeren.) Több amerikai yacht-tulajdonos a tengeren versenyjáratokat rendez, s az első verseny már meg is történt. A yachtok New-Yorkból tizenhárom nap alatt értek Angliába. a következő rendben: először a „Henriette“, Bonnet urnak, a „New-York-Herald“ szerkesztője fiának tulajdona; nyolcz órával később a „Hotwing“ tünt fel a láthatáron, ez után két órával a „Vesta.“ Mind a három yachtot nagy örömmel fogadák Coesben. A győztes 180,000 frtot nyert.

¶ (Tegetthoff Amerikában.) A hirnemes altengernagy, Tegetthoff, elhagyva Londont, Amerikába utazik, hogy az ottani tengerészettel közelebbről megismerkedjék.

¶ (Báróból gróf.) Bécsi lapok szerint Rothschild báró közelébb grófi rangra emeltetik, annak jutalmául, hogy az osztrák kormánynak 10 millió forintot kölcsönzött.

¶ (Nagy égés.) Londonból azon hír érkezett, hogy a kristály palota egy része leégett.

¶ (Szomorú kilátás vizáradásokra.) Csehországban, Alsó- és Felső-Ausztriában már öt év óta nem volt nagy hó; de van most, különösen a hegyeken, hol 7—9 lábnyi rétegeket képez. E hótömegek most be vannak fagyva, s az eső csak keveset mos el belőlük, mégis — főképen Csehországban — a folyók vizszine feltűnően emelkedik. Ha lágy idővel hosszas esőzés áll be, ugy több vidéken nagy áradásoktól tarthatni.

¶ (Uj tűzhányó.) Dél-Tirolból írják, hogy a Monte Baldo hihetőleg tűzhányó hegygyé lesz. Már másfél hó előtt észrevették, hogy e hegyen és körülötte a föld inog, emelkedik; azóta e jelenségek többször ismétlődtek, s általában oly tüneteményeket tapasztaltak, minők a vulkáni kitöréseket meg szokták előzni. A földrengés ama hegy körül folyvást tart.

¶ (A párisi világtárlati palotáról.) Alighogy a párisi világtárlati palota nagyjából elkészült, a közönség ugy, mint egyes szakemberek a legcsipősebb megjegyzésekkel mondanak bírálatot külseje- és belsejéről. Némelyek azt állítják, hogy külalakja egy nagy gazometerhez hasonlít, melybe ha belépünk, egymás mellé halmozott apró zugokat látunk magunk előtt. A legelőnyösebb pontról alig láthatni be ezer négyszegmeternyi tért, mely körülmény láttani és festészeti szempontból egyaránt nagy hátrányul leend a közönségre nézve. Az angolok ezért kikötötték maguknak, hogy a nekik fönntartott tért saját akaratuk és izlésök szerint rendezhessék be. A

szellőztetésre sem lőn elegendő gond fordítva, s néhol még az eső behatásától sem leend megkímélve az épület belseje. Jelenleg már nagy sűrűségforgás van a palotában, minthogy a külön-nemzetiségű kiállítók már elfoglalák helyeiket. Az orosz kormány nagyszámu munkásokat küldött oda.

Egyveleg.

— **Házasság léghajóban.** New-York társadalmi életéből érdekes hír jutott az Oceánon át, mely hír egy, a föld felett, mondhatni az égben kötött házasságról szól. Magától érthető, hogy e rendkívüli esemény annak idejében nagy érdekeltséget idézett elő az egész környéken, s a kíváncsi szemlélők sok ezreit csődíté össze. A töméntelen népsokaság kiáltozása, midőn a kitűzött órában az egybekelendő pár a léghajó csolnaka előtt megjelent, abba beült s csakhamar a légbe emelkedett, végtelenül ismétlődő mennydörgéshez vala hasonló. Ezt a jegyesek a jövőt illetőleg jó előjelnek tekinték; a vőlegény folyvást hajtogatta magát, a menyasszony majd kendőjét lobogtatta, majd csókokat vetett lefelé. Eleinte azt hitte mindenki, hogy a megáldatás ünnepélye is fönn a magasban megy végbe; minthogy azonban a légi utazásra pap nem jelent meg, a fiatal pár csak arra szoritkozott, hogy a házassági szerződést, 2000 lábnyi magasban a föld felett, a kísérő tanuk jelenlétében aláírják. Az esketés s a menyegzői ünnepély, miután a léghajó szerencsésen visszaereszkedék a prózai földre. New-York egyik előkelő szállodájában tartatott meg, mely alkalommal a vendégek egyike azon óhaját fejezte ki, hogy „megkötött házasságuk boldogsága, a tartósságot illetőleg ne hasonlít-on a rövid légi uthoz, s hogy a felhők, melyeken az ifju pár e napon keresztülhatolt, ne legyenek sötét előjelei házasságuk égének.“

— **A kártyajátékról.** A kártya-, különösen a whist-játék épen úgy el van terjedve, mint a kávé, thea és dohány, — azért nem lesz érdektelen annak eredetére s történetére visszapillantani. Alig van kétség a fölött, hogy az arabok, kiknek az európai műveltség oly sokat köszön, feltalálói a kártyának is. A kereszties hadjárat idejében Görögországon keresztül terjedt el az a nyugoti tartományokban. Bizonyos, hogy a kártyát Spanyolországban már a XIII. század előtt ismerték, de annak föltalálása hibásan tulajdonítatik a spanyoloknak; erre csak a spanyol elnevezések, mint primero, quinola, ombre, spadilla, manilla, matador stb. szolgáltattak okot. — A ma is divó whist-játék Franciaországban VII. Károly alatt lőn ismreetes, s négy színe háborura vonatkozó symbolikus jelentőséggel bir. A *treffle* (lóherlevél) arra emlékeztetett, hogy táborhelyek ott választandók, hol a lovak takarmányban nem szenvednek szükségét. *Pique* és *carreau* — fegyverek: az első lándzsa, a másik nehéz négyszögletű nyíl, melyet kézijből lőttek. *Coeur* bátor ka-

tonaszívet jelent. A legmagasabb kártya, az *asz*, nem más mint a pénz, melynek még a király is alá van vetve. A négy *király* négy hírneves hóst képvisel, ezek: Dávid, Nagy Sándor, Caesar és Nagy Károly. A *dámák* szintén történelmi nevezetességek; a *treffle-dáma* Anjou Mária kiralyné, a *coeur-dáma* Sorel Ágnes, a *pique-dáma* az orleansi szűz, s a *carreau dáma* jámbor Lajos neje. „*Valet*“-nek (apród) nevezteték minden nemes ifju, míg lovaggá nem üttetett. A piquet-játék volt az első, melyet Franciaországban az 52 kártyával játszottak. Azóta e kártyák alakja és rajzai némi módosításokat szenvedtek ugyan, de beosztásuk s rangfokozatuk változatlan maradt. — Németországban a kártyajátékot már a XIV. században ismerték, s az meglehetősen elterjedésnek örvendhetett, miután korlátozása, sőt tilalma, a hatóságok részéről elrendelteték.

A kártyák eleinte tisztán kézi rajzok valának, ezért áruk igen magas volt, mert a lapok rajzolása és színezése sok időbe került. Egy játék kártya drágaságul tekintetett, mely gyakran a hercegnők hozományában a többi ékszerek mellett foglala helyet. A fametszésnek a XV. században történt föltalálása lehetővé tette a kártyaalakok nyomtatását, mindamellett azonban a sajtóból ezeknek csak vázlatai kerültek elő, melyeket kézzel töltének ki. Csak a rézmetszés föltalálása után tökélyesültek a kártyák, míg végre a színnyomat az esetet használatát egészen fölölegessé tevő.

A kártyák régi kora ellenében fölhozzák némelyek, hogy 1350 előtt nem készítének rongyból papírt; — azonban mint az írásra, úgy arra is használhattak a régiek valami más hasonló anyagot. És csakugy. n a roueni városi könyvtárban látni hindu és chinai kártyákat vékony falemezkekből, mindenféle mysticus jegyekkel teleírva; ebből következtethetni, hogy eleinte Európában is így segítettek a papirhiányon. — Mai nap a francia kártya uralkodik mindenfelé. Maguk az angolok is a whistet fogadják el nemzeti játékkul; ez tulajdonképen csakugyan angol játék, mit már neve is bizonyít (whist = csend!) feltalálója egy angol orvos, *Casfile*, kinek születésnapját (jan. 10.) évenként számos játszmaival ülik meg.

— **Az „ördög hidja“ a Sz.-Gotthárdon.** Midőn Schiller „hegyi dalát“ írta, akkor még csak egy hid vezetett át a Reuszon; ott ma már két hid létezik, szoroson egymás mellé építve. A régibb már csak rom; egyedüli érdekessége a hozzá kötött népmondában rejlik. A mindkét-oldali partlakók ugyanis az ősrégi időben igen vágyódtak egymással kényelmes módon közlekedhetni, s ezért hid építéséhez fogtak, mindkét parton egyszerre kezdve meg a munkát. Hanem a Reusz-zuhatag, a természetnek e vad gyermeke, nem akará a reá erőszakolt jármot tűrni, s az építményt több ízben, midőn ez már majdnem elkészült, árvával elsöpré. Uri lakosai kétségbeesésökben az ördögöt hívták segítségül, s ez — a föld legkészségebb szolgálja — azonnal megjelenén, felajánlá

szolgálatát. Ő fáradságaért, természetesen, némi jutalmat kért, s kérése abban állott, hogy a hidon legelőször átkelő lény az ő hatalmába kerüljön. Ajánlatát elfogadták, megegyeztek, s a hid egy percz alatt kész volt. Azonban, ha az ördög készséges volt, Uri urai okosak voltak, — míg az ördög, mint egy vámszedő, a hid egyik végén ült, várva a neki ígért lényt: egy kecskebakot kergettek át hozzá. Felbőszülve e csalárdságon, Urián mester megragadá a keze ügyébe eső nagysziklát, hogy művét összezúzza; de egy öreg asszony hirtelen keresztjegyert irt a hidra, s a pokol fejedelmének ereje megtört, és összegörnyedve kelle távoznia, magától értetvén, hogy megboszulá magát kijátszóinak szagló-érzékein, — rettenetes kénköbűzt terjesztve.

Ha vajjon az ördög ma már okosabb, vagy még mindig oly ostoba, nem tudjuk, mert nincs szerencsénk ismerettségével dicsekedhetni! Ellenben Uri lakosai azóta még okosabbak levének, mert a régi mellett még egy pompás új hidat is építettek. Az ehhez vezető meredek ut azonban — különösen télen — még most is veszélyes. — Legújabb vasutat akarnak e hegységen át vezetni, de annak irányával a svájcziak még nincsenek tisztában. Ha csakugyan elkészül, persze nem leendő oly természetfölötti csoda, mint az „ördög hidja“, — de annnyival inkább nagyobbserű.

— **Nagy földrengés.** Algir tartományt oly katastropha érte, minőre 1817 óta nem emlékeznek. E hó 2-án ugyanis a reggeli órákban, többször megújuló s mindig növekvő földrengés rémité el a népességet. Legtöbbet szenvedett Blidah város s más egyéb, nyugat felé fekvő falu. A leomlott falak embereket is temettek romjaik alá. Így Mouzzaiaville faluban a halottak száma 37, a sebesülteké pedig tulhaladja a 100-at, — Affroun faluban 12 halott és 60 sebesült. Bouroumi helységben 4 halott és több sebesült esett áldozatul. E falvak egészen el vannak pusztitva. Azon vesztésegekről, melyek Blidah városát érték, még semmi bizonyosat nem tudni; az alkormányzó csak annyit sürgönyözött Párisba, hogy valamennyi katonai laktanyát ki kelle üríteni, s a csapatok, kik azonban egy sebesültnél többet nem veszítettek, most sátrak alatt tanyáznak. A tönkrejutott helységek szerencsétlen lakóit valószínűleg országos segélyben fogják részesíteni.

Rejtvény.

Vílmától.

1. 5. A ki ezt olvasom
1. 2. Látni a kardvason.
1. 3. Gyakran sötét vagyok.
1. 7. Kinzásaim nagyok.
2. 1. Ebédnél izlelsz.
3. 10. 3. Így szólsz, ha megijedsz.
9. 6. 3. Háborgatja munkám.
7. 1. 3. Piroslík az almán.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

7. 10. 2. Viz az én levegőm.
7. 6. 3. Szép hosszan, lebegőn.
9. 4. 5. 4. Barátja mindenki.
7. 6. 9. 8. Oda kívánsz menni.
2. 10. 9. 6. Ilyen sok föld-talaj.
2. 8. 3. 7. 10. Hogyha ez vagy, az baj.
- 1-10. Millió sziv ezt rebegi.
- Az ég tán csak megengedi!

Szerkesztői üzenetek.

- *D. M.* urhölgynek *Miskolcz*: Magánlevelet irunk.
- *I-s Ilona* k. a.-nak *Arad*: Kedves soraid nagy örömet szereztek; válaszatot közelebb várhatod.
- *B y I.* urnak *B.-Csaba*: Ígért dolgozataidat elvárjuk. Egy kis rövid, élénk vidéki tudósítást is szivesen fogadunk. Üdvözlét!
- *Kuthennek*: A napokban várhatod leveletem; addig is fogadd kézzsoritásomat.
- *P. Antalnak*, *P. Ferencznek* és *B. Gézának*: Mi is élünk ám! Munkásságtokra számolunk.
- „*A vadon szépe*,” — vadnak elég vad, de szépnek épen nem szép
- „*Az én bajó a.*” Fájdalom, nem segíthetünk rajta.
- *Az „Ibolyák” szerzőjének*: A költői szikra megvan, de még nem lobbant lángra.
- *X+y-nak*: Ilyenmüi dolgozatokkal el vagyunk látva bőven.
- „*Sötét fleg-árny borítja az eget.*” Biz az nem újság; télen legtöbbsnyire „*ködlík*” az ég.
- *T. vidéki levelezőinket* kérjük, sziveskedjenek minél rövidebb, minden áradozástól ment tudósításokat küldeni, szorosan a tényekre szoritkozván.
- *D-y Gy.* urnak *N.-Kikinda*: Kivánságod teljesítjük. Levelünkre számolhatsz.
- *K. A.* urnak *Erd.*: A mire figyelmeztettél, annak idejében megtettük. Köszönet a levélben foglaltakért!

Megbízások tára.

- *G. F.* urnőnek: A megrendelt virág-éket már a postára tettük.
- *B. . y K.* urhölgynek: Gondunk lesz rá, hogy megbízását a lehető gyorsasággal teljesíthessük, s azonnal utnak indítsuk.
- *L. . . e Teréz* k. a.-nak: A csomagolási díj: kisebb csomagtól 10 kr., nagyobbtól 20-30 kr., a doboz árán kívül.
- *V-g V.* urhölgynek: A virágmagvakat megszerezzük; köszönjük bizalmát, s reméljük, hogy választásuokkal megleend elégedve.
- *R. E.* urnőnek: A levelet megkaptuk, s az illető kereskedéssel közöltük. Minden rendén van.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. *K. Beniczky Irmától.* — Női munkák; mintarajzok leírása. — *rm.* — A kávé. — Fölfödözések és találmányok. — Kertészet. *Máriától.* — Konyhászat. — Havi teendők. *Vörös Esztertől.* — **Olvasó-asztal:** Az anya. — *ff.* — Megváltás (költemény). *Kuliffay Edétől.* — A bárdok dala. *Novellette Urvári Lajostól.* — *Boleyn Anna.* — Az erdélyi szászok. — Könyvszemle. — Színház és művészet. — Levelezés. — Hírharang. — Vidéki posta. A nagyvilágból. — Egyveleg. — Rejtvény. — Szerkesztői üzenetek. — Megbízások tára.

Előfizetési fölhívás a

DIVATVILÁG

czimü

szépirodalmi és divatközlönyre.

A mai viszonyok közt új vállalat pártfogolására hívni fel a közönség figyelmét — elismerjük — nagy merészség; de bizalommal teszszük ezt, mert az általunk elérti óhajtott cél tisztán körvonalozva lebeg szemünk előtt, s erős a reményünk, szilárd a hitünk, hogy a jó törekvéseket előbb-utóbb siker koronázza.

Szándokunk a „Divatvilág”-ban oly szépirodalmi és divatlapot adni a magyar hölgyeknek, mely a szívét nemesítő s a lelket vidító olvasmányok mellett, a széppel

összekötve a hasznost, az értelemnek is nyújtson tápot; mely a családi élet minden mozzanatában, s a női foglalkozás minden ágában őszinte barát s gondos kaulauz gyanánt szolgáljon; szóval, hogy a „Divatvilág”-ban az összes magyar hölgyvilág, rangkülönbség nélkül, oly közlönnyt nyerjen, melyet minden család örömmel vállalson magáénak. Hogy e szándokunk nem maradjon csak jám-bor ohajtás és pusztai ígéretek, erre nézve lelkesmeret munkásságunk s buzgó ügyszeretetünk szolgálhat biztosítékul.

A minden hó 8-kán és 23-kán másfél iven, a legdiszesb kiállításban megjelenő „Divatvilág” változatos tartalmát a következő pontok ismertetik:

1. Kimerítő részletes nemzeti és külföldi divattudósítás, s pedig nem csak az öltözékre, hanem mindarra vonatkozólag, a mi a ház berendezését illetően a divat változásainak alá van vetve.

2. Női munkák, szabások, férfi-divatezikek, himző-minták, s a t. könnyen utánozható alakban, alapos és világos utasításokkal.

3. Háztartási cikkek; ide értve a kerétszövet és gazdászati is, a mennyire a nők köréhez tartozik.

4. Fölfödözések, találmányok, világos, népszerű előadásban.

5. Megbízások tára. Erre vonatkozólag tudathatjuk a tisztelt közönséggel, hogy a főváros több szilárd hiteli cégével összekötésbe lépve, előfizetőink mindenemű, hozzánk érkezendett megbízásait, megrendeléseit pontosan s gyorsan teljesítendjük, arra törekedvén, hogy lelkesmeretes eljárásunk által t. előfizetőink bizalmát minél nagyobb mérvben kiérdemeljük.

KULIFFAY EDE, főmunkatárs.

6. Irányezikkek a női hivatás és műveltség köréből, könnyen érthető modorban.

7. Nevezetes hölgyek s férfiak életrajzai.

8. Rövid, egy számban végöket érő beszédek és

9. Költemények, elismert írók tollából.

10. Történelmi rajzok eleven, vonzó irányban.

11. Utazási vázlatok, táj- és népművelések.

12. Természettudományi és természettani leírások.

13. Könyvszemle: a megjelent hazai és külföldi művek rövid, részrehajlatlan ismertetése, a közönség tájékozhatása végett.

14. Tárcaesevegés az olvasóval.

15. Színház és művészet.

16. Fővárosi, hazai és külföldi hírfűzér.

17. Vidéki tudósítások dióhéjban.

18. Egyveleg.

Azonkívül tartalmazand lapunk a divatot és háztartást érdeklő hirdetések is.

A „Divatvilág” minden száma fog hozni mellékletet és pedig havonként egyszer díszes divatképet, egyszer szabási s más különféle mintarajzokat. Célünk lesz, s reméljük azt elérhetni, hogy „Divatvilág”-unk különösen divat- és női lap lévén, a divat összes ágaiban való kimerítő tartalmát, valamint rendkívüli jutányosságát tekintve, oly elterjedésnek örvendjen, minőben eddig csak külföldi divatlapok részesültek.

A külföld legkedveltebb lapjait vevő mintául, olvasóinknak mindazt hozandjuk, a mi azokban a legérdekesebb; egyuttal igyekvünk fogunk a magyar nemzeti divatjelenéseit a legelőkeltebben képviselni, — a külföldi divatot illetően az eredeti párizsi mintákat használandjuk.

Midőn jelen előzetési felhívásunkat a t. közönség meleg részvételébe ajánljuk, azon remény kecséget, hogy bizalmunk bizalommal fog találkozni. — Isten velünk!

K. BENICZKY IRMA, felelős szerkesztő.

Azon t. előfizetőink és előfizetőink számára, kik egy divatlapal egyzersmind gazdag tartalmu mulattató olvasmányokat is igényelnének, oly intézkedést tettünk, mely bizonyára nagy tetszéssel fog találkozni.

A „Divatvilág”-gal összekötjük ugyanis a már két év óta fönálló „Regelő” czimü regény- és beszély-folyóiratot, azok részére kik mind a két lapot egyszerre megrendelik, az előfizetési árt alábbszállítván.

Minthogy a „Regelő” czimü folyóirat már két év óta a közönség legnagyobb tetszésének örvend s az egész országban elterjedve előnyösen ismertetik; csak röviden vázoljuk tartalmát és irányát.

A „Regelő” megjelenik havonként kétszer, a legnagyobb 8-adrét alaku s 128 hasábos füzetekben.

Benne csak oly regények, elbeszélések, novellák, utazási kalandok stb. közöltetnek, melyek általánosan kedveltek s a legerdekesebbek. — A nyomtatás gazdaságos beosztása folytán egy évfolyam annyi olvasmányt tartalmaz, a mennyit 30—40 közönséges 8-rétü kötet, s így a „Regelő” feladatának és jelmondatának: „Jó és olcsó olvasmány!” mindig megfelelt s ezuttal is meg fog felelni.

RS Minden évfolyam két kisebb vagy egy nagy képet hozand mulapul, e mulapot a „Divatvilág” összes előfizetői is, a szállítási költség lefizetése mellett, ingyen kapják meg.

Előfizetési föltételek

a „Divatvilág”-ra külön, — és a „Divatvilág”- s a „Regelő”-re együttesen:

Előfizetési ár a „Divatvilág”-ra egész évré 8 ft., fél évré 4 ft., negyedévré 2 ft.

Azon előfizetők számára pedig, kik a „Regelő” czimü mulattató tartalommal megjelenő folyóiratot is járatták, a „Divatvilág” egész évré csak 6 ft., félévré 3 ft., negyedévré 1 ft. 50 kr.

Tehát a „Divatvilág” és a „Regelő” együttesen megrendelhető egész évré 12 ft., félévré 6 ft., negyedévré 3 ftért.

Gyűjtőknek minden tíz, egyszerre beküldött előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Az előfizetési pénzek **Heckenast Gusztáv kiadóhivatalába** (egyetem-utca 4. sz. a.) küldendők; a „Divatvilág”-ot illető egyéb levelek pedig a szerkesztőséghez (József-külváros, gyöngygyűtő-utca 9-ik sz., első emelet) címzendők. — Kelt Pesten, dec. hó 8-án 1866.

HECKENAST GUSZTÁV,
kiadó-tulajdonos.

RS Melléklet: Női munkák mintarajzai.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1867. (Egyetem-utca 4-ik sz. alatt.)